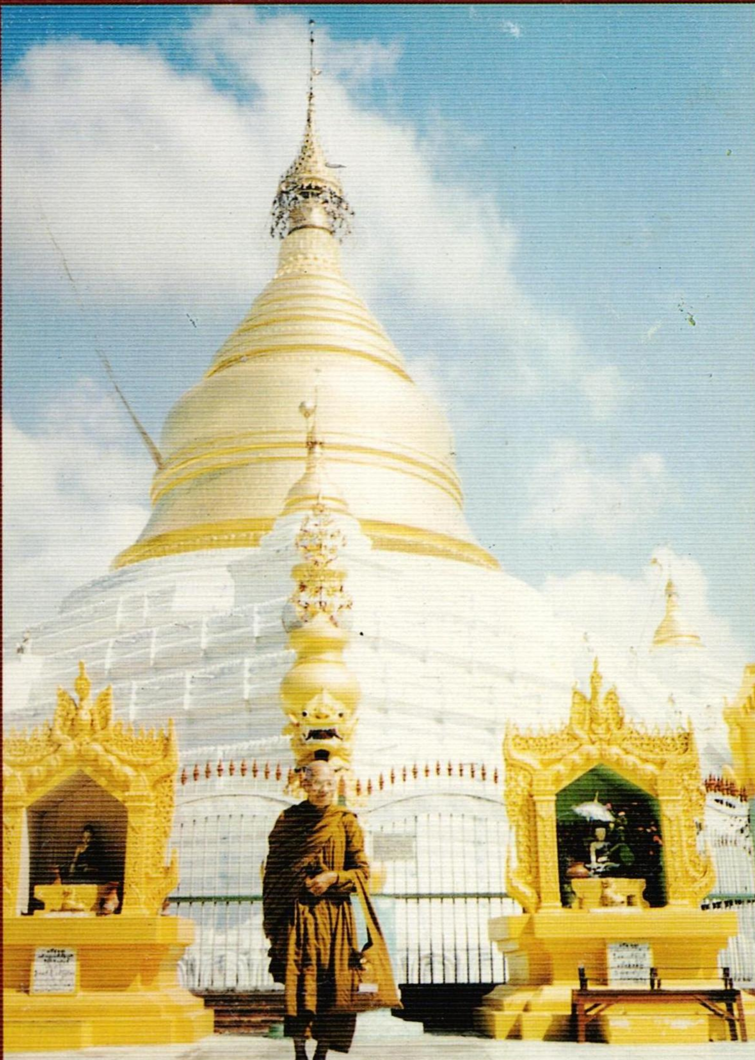
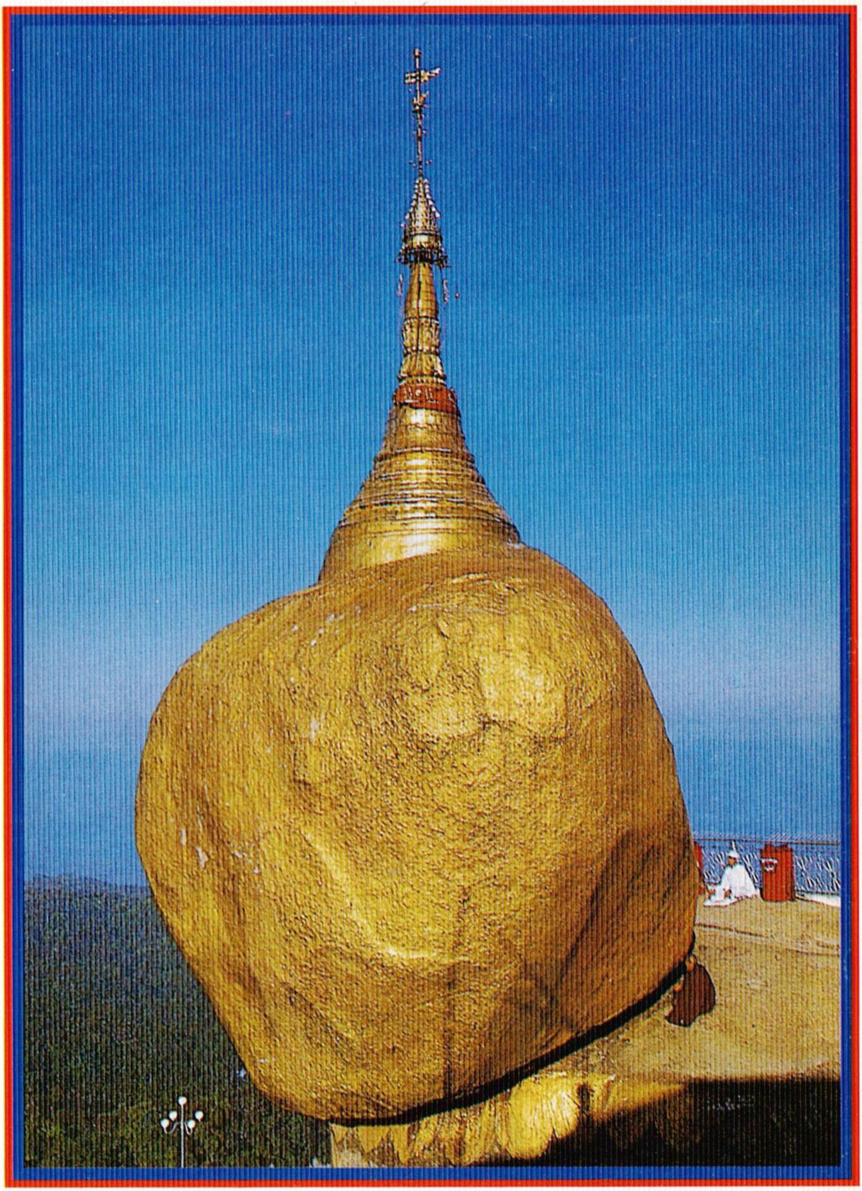

รูปพระเจดีย์ชะเวดากอง เมืองย่างกุ้ง ประเทศเมียนมา (พม่า) มีลิฟขึ้นไป มีบรรได
เลื่อนขึ้นไปใช้ได้ทั้ง ๒ อย่าง ถึงลานพระเจดีย์เป็นที่ไว้พระธาตุพระเกษา(ผม)
ของพระพุทธเจ้า ถ่ายเมื่อไปนมัสการเมื่อ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๘
รูปพระอาจารย์มหากระจ่าง คุณวโร ยืนอยู่ลานพระเจดีย์

รูปพระเจดีย์น้ำเต้าสร้างอยู่บนชะงอยหินยื่นออกมา น่ากลัวตก แต่ไม่ตก
ตั้งอยู่ที่เมืองหงสาวดี ประเทศเมียนมา (พม่า)
ไปนมัสการเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๙
โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

รูปพระเจดีย์ที่สวยงามเรียกพระวิหารมหามะยะมุนี

เข้าไปนมัสการ และทำบุญ ๑ พันบาท เวียนเทียน ๓ รอบ ตั้งอยู่ที่กรุงมัณฑเล

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙

โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

หัวใจทศชาติ

ปัญญาใช้ รอบรู้ ดูเหตุผล
วิริยะ เพียรกล้า อุส่าห์ทน
นี่ตอนต้น นับมา ห้าพอดี
อีกขันติ สัจจะ อธิษฐาน
เมตตาหว่าน หวังไว้ ให้สุขศรี
อุเบกขา อีกข้อ พอกันที
เพียงเท่านี้ ท่องไว้ ให้จำเอย ฯ

หัวใจของทศชาติ 10 ตัว คือ

เต-ชะ-สุ-เน-มะ-ภู-จะ-นา-วิ-เว

แต่เวลาแต่งเป็นกลอนเรียงไว้อีกอย่างหนึ่ง
เพื่อให้สอดคล้องกันและจำง่าย
ให้ภาวนาสวดมนต์ทุกวันก่อนนอนจะดลบรรดาล
ให้ท่านมีความสุขความเจริญปราศจากภัยพิบัติทั้งปวง
ควรอ่านคำนำก่อนอ่านหนังสือนี้

ควรอ่านคำนำก่อนอ่านหนังสือ

คำนำ

หนังสือพระธรรมเทศนาที่ท่านได้อ่านอยู่นี้เป็นการแสดงโดยพระอาจารย์มหากระจ่าง คุณวโร ถอดออกจากเทปที่เทศน์ไว้ 2 กัณฑ์ ซึ่งท่านผู้อ่านอ่านแล้วจะเข้าใจและถือไปปฏิบัติได้ง่ายพร้อมด้วยเนื้อหาสาระธรรมที่เป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อื่นที่ได้ยินได้ฟัง เหมือนท่านได้ไปนั่งฟังเทศน์ด้วยตนเองโดยยึดตามแนวหลักธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระองค์ได้ตรัสไว้ดีแล้วว่า "สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ" การให้ธรรมเป็นทานชนะการให้ทั้งปวง

ซึ่งจะดำรงคงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาให้ยืนยงมั่นคงถาวรตลอดพุทธกาล อาตมาภาพได้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อแจกจ่ายเป็นธรรมทานมาแล้ว 8 ปี ๆ ละครั้ง ๆละ 3,000 เล่ม ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 9 พ.ศ. 2540

โดยได้ตั้งจิตอธิษฐานไว้ว่าจะพิมพ์แจกจ่ายเป็นธรรมทาน ทุกปีไป จนกว่าอาตมาจะมรณะภาพ เพื่ออุทิศกุศลผลบุญให้แก่มารดา-บิดา-ครู-อุปัชฌาย์-อาจารย์ และญาติพี่น้องทั้งหลายที่ล่วงลับไปแล้วทุกคน และเจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย ที่ข้าพเจ้าได้ล่วงเกินในชาติก่อนและชาตินี้ อันหากำหนดมิได้ และสรรพสัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนร่วมเกิด-แก่-เจ็บ-ตาย ด้วยกันทุกคน

รวมตลอดไปจนถึงท่านที่มีจิตศรัทธาเสียสละปัจจัยร่วมในการทำบุญจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อแจกจ่าย เป็นธรรมทาน อาตมาได้ส่งไปเผยแพร่ทุกภาคของประเทศไทย จึงขอให้อานิสงค์ผลบุญจากการพิมพ์หนังสือเพื่อเป็นธรรมทานนี้จงเป็นพลวะปัจจัย ให้ท่านทั้งหลายจงถึงพร้อมด้วยจตุรพรชัยคือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนะสารสมบัติ ตลอดจนให้บรรลุถึงซึ่งปัญญา และมีดวงตาเห็น

ธรรมสมดังความมุ่งมาดปรารถนาโดยเร็วในโอกาสอันสมควรทุกคน ทุกท่าน เทอญ ฯ

อนึ่ง หนังสือนี้ท่านผู้ใดเห็นว่า จะอำนวยประโยชน์สุขแก่พุทธศาสนิกชนโดยทั่วไปมีความประสงค์จะนำไปพิมพ์แจกจ่ายเป็นธรรมทานในงานพิธีต่างๆ อาตมาอนุญาตให้พิมพ์ได้ แต่ห้ามมิให้พิมพ์ไปจำหน่ายเป็นอันขาด โดยขอสงวนลิขสิทธิ์ไว้ด้วย

พระอาจารย์มหากระจ่าง คุณวโร ซึ่งผ่านการศึกษาสอบไล่ได้ น.ธ.เอก เปรียญธรรม 6 ประโยค ธรรมศาสตร์บัณฑิต ธ.บ. นายอำเภอ และทนายความชั้น ๑ กุฏิปากซอย ๔ วัดอโศการาม ต.ท้ายบ้าน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ รหัส ๑๐๒๘๐ โทรศัพท์.ที่กุฏิ ๓๘๙-๕๔๕๕

เรื่องการฝึกฝนอบรมจิต

เทศน์ครั้งที่ ๒๔๑ วันเสาร์ แรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๐ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๘ เรื่องการพัฒนาจิต เป็นกัณฑ์ที่ ๑ ในหนังสือเล่มนี้

นโมตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)

อภิโลกาภิวฒฺนํ จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ โหติ อิมสฺส ธมฺมปริยายสฺส อตฺโถ สาธายสฺ สมนฺโตหิ

สกฺกจฺจํ ธมฺโม โสตพฺโพติ

ณ โอกาสนี้ก็นับว่าเป็นอุดมมงคลอันเลิศที่พวกเราเหล่าพุทธบริษัททั้งหลาย ได้มาจำศีลและได้บำเพ็ญกุศลถวายทาน และถือศีลอุโบสถสิ้นวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ได้พร้อมใจกันมีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เรียกรวมว่าอุบาสก อุบาสิกา และพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ได้พร้อมใจกันกระทำกตัญญูกตะเวที ต่อพระเจ้าอโศกมหาราช หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าพระเจ้าศรีธรรมาโศกราชซึ่งเป็นพุทธอุปถัมภ์อย่างประเสริฐยิ่งพระองค์หนึ่งในพุทธศาสนาของเราซึ่งสร้างพระรูปของพระองค์ไว้เป็นอนุสาวรีย์ตระหง่านอยู่กลางแจ้งด้านหน้าขวามือของพระวิหารนี้สง่างามสมพระเกียรติ มีบริเวณกว้างขวาง มีรั้วเหล็กรอบอนุสาวรีย์ มีบันไดกว้างขวางเวลาขึ้นไปกราบไหว้ มีบันไดลงด้านหลัง อาตมาจะนำประวัติของพระเจ้าอโศกมหาราชมาชี้แจงแสดงให้พุทธบริษัทได้ทราบเฉพาะที่สำคัญเกี่ยวข้องในทางพุทธศาสนา ตามที่พุทธบริษัททั้งหลายได้ทำบุญดังกล่าวแล้วเพื่อเป็นการกตะเวทีตอบแทนท่านที่ทรงกระทำภาระกิจในพุทธศาสนาสืบทอดไว้เป็นมรดกให้พวกเราได้ถือปฏิบัติกันตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ พระองค์เป็นผู้มีสติปัญญาอันหลัก

แหลม ได้เล็งเห็นเรื่องในทางพุทธศาสนาในภายหลังจากที่พระองค์ได้เผด็จศึกชนะไปทุกแคว้นทุกแห่งในชมภูทวีป จึงมีเมืองขึ้นเป็นบริวารจำนวนมากมาย เมืองต่าง ๆ ก็ได้ขนานนามว่าพระเจ้าอโศกมหาราช หรือพระเจ้าศรีธรรมาโศกราช ครองเมืองปาตลีบุตร แต่พระองค์ก็ไม่ได้มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามากมายนัก เพราะว่าในกาลครั้งนั้นเมื่อพระองค์เสด็จไปปราบหัวเมืองต่าง ๆ จนต้องยอมสิโรราบกราบเป็นเมืองขึ้นตามประวัติก็ปรากฏว่า พระองค์ได้เสด็จไปปราบหัวเมืองต่าง ๆ ได้ตามกล่าวแล้วก็เสด็จไปดูพลรบทั้งหลายที่รบราฆ่าฟันกันทั้งสองข้างตายเกลื่อนกลาดไปหมด แล้วพระองค์ชนะก็ได้เห็นซากศพมากมาย เมื่อพระองค์ได้ทอดพระเนตรได้เห็นเช่นนั้นแล้ว ก็เกิดความสังเวชสลดจิตจึงคิดขึ้นมาว่า อันที่จริงที่เรามารบราฆ่าฟันกันนั้นเป็นการฆ่ามนุษย์ด้วยกัน ทั้งนั้นบางคนก็ถูกฟันคอตายบางคนก็ถูกแทงตายบางคนก็ถูกปืนตาย การกระทำเช่นนี้เป็นการกระทำที่ไม่ดี เพราะพระเจ้าแผ่นดินเมื่อกรีฑาทัพไปรบนั้นโดยมากก็จะมีพลศึกหรือพลทหารต่างไปด้านหน้า ส่วนพระเจ้าแผ่นดินก็จะรบกับพระเจ้าแผ่นดิน แต่ยังไม่ทันรบ เมื่อพลทหารของฝ่ายศัตรูยอมแพ้ก็ไม่รบราฆ่าฟันกับพระเจ้าแผ่นดิน จึงได้เสด็จไป จึงได้เห็นสภาพความเป็นจริง พระองค์จึงเสด็จกลับมาพระราชวังที่เมืองปาตลีบุตร ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พระองค์มีจิตใจโน้มน้าว เข้าพิจารณาตัวเองหรือเรียกว่าพิจารณาจิต ปลงตนเองว่าที่ไปแล้ววันนั้นจะเป็นบาปหรืออกุศลมากพอสมควร ฉะนั้นตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปเราจะละเว้นการกระทำเช่นนั้นอีกต่อไป จึงได้หันเข้ามา ซึ่งในสมัยนี้เราเรียกว่าการพัฒนาจิตของพระองค์เอง คือในการที่จะพัฒนาอะไรก็ตามถ้าจิตของท่านไม่พัฒนาที่กล่าวมานี้ก็เป็นความคิดเห็นได้ของพระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งตรงกับคำบาลีว่า อภิวฒฺฒนํ โลกํ โลกที่พัฒนายิ่งแล้วคือ เจริญมากขึ้นแลว่า ต่อมาพระองค์ก็ได้บริจาคทานทำบุญแด่พระสงฆ์องคเจ้าทั้งหลายได้ตั้งโรงทานสี่มุมเมืองแจกจ่ายไทยทานให้แก่คนยากคนจนทั้งหลายในขณะนั้นก็ได้มี

เหตุการณ์อันไม่ดีไม่งามเกิดขึ้นคือพระสงฆ์องค์เจ้านั้นมีพวกวัชชีนอกพุทธศาสนามาปลอมบวชเป็นพระสงฆ์มากมาย โดยเหตุที่ว่าพระสงฆ์ในสมัยนั้นผู้มีศีลาจาริยวัตร์ที่ดี ได้มีประชาชนทั้งหลายเคารพนับถือทั้งจตุปัจจัยทั้ง ๔ มีจีวร บิณฑบาต เสนาสนะและคิลานะเภสัชมาทำการสักการะบูชาเป็นจำนวนมาก พวกนอกศาสนาคือเรียกว่าเดียรถีย์เห็นว่าการบวชเป็นพระสงฆ์นี้ดี แต่พวกเราก็จะไปบวชไม่ได้เพราะถือคนละศาสนาเขาถือศาสนาของเขาอีกอย่างหนึ่งซึ่งก็จะได้ยินเมื่อสอง สามวันมานี้ พวกนั้นเขาก็บูชาพระเจ้าของเขาด้วยน้ำนมสด เขาต้องการจะได้ลาภสักการะเหมือนพระสงฆ์ในพุทธศาสนาบ้าง จึงพากันโกนผมและจัดหาจีวร สบงมานุ่ง ทำเหมือนกับว่าพวกเขาเป็นพระสงฆ์ในพุทธศาสนาจริงๆไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนตามคำสอนของพระพุทธศาสนา ประพฤติตนปลอมแล้วเที่ยวออกบิณฑบาตประชาชนทั้งหลายชาวพุทธก็นึกว่าเป็นพระสงฆ์จริง ๆ จึงได้พากันทำบุญตักบาตรให้บริบูรณ์แก่การดำรงชีพของพวกเขาเหล่านั้นเรื่อยมาครั้นอยู่ต่อมาประชาชนชาวพุทธทั้งหลายก็พากันโจทจรรกันไปต่าง ๆ ว่าทำไมท่านเหล่านี้จึงเป็นอย่างนั้น คงจะเป็นพระสงฆ์ปลอมแปลงแอบแต่งทำตนเหมือนอย่างกับเข้ามาบวชไม่เห็นไหว้พระสวดมนต์ที่ไหนเลยที่อยู่อาศัย ไม่มีที่อยู่เป็นหลักฐาน เที่ยวสัญจรไปมาผัดเปลี่ยนกันออกมาบิณฑบาตตอนเช้าแล้วก็หายไปไม่รู้ว่าไปอยู่ที่ไหนเสียงประชาชนเล่าลือกันไปก็เข้าพระกรรณ(หู) ของพระเจ้าอโศกมหาราช จึงได้ให้ราชบุรุษเป็นกรรมการไปตรวจสอบดูว่าพระองค์ไหนไม่รู้พระธรรมวินัยคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าก็ให้จับสึกให้หมดสิ้นไปส่วนพระสงฆ์ที่รู้พระธรรมวินัยก็ให้อยู่ปฏิบัติต่อไป ซึ่งหมายถึงรู้พระไตรปิฎกนั่นเองก็ให้งดเว้นเหลือไว้ต่อมาคณะกรรมการจึงออกไปตรวจสอบเป็นสายๆ ไปตามวัดต่างๆ เมื่อเห็นพระสงฆ์ก็สอบถามไล่เลียงตามพระธรรมวินัย พวกที่ปลอมบวชเมื่อถูกถามก็ตอบไม่ได้ เพราะไม่รู้ระเบียบวินัยของทางพุทธศาสนาที่บัญญัติไว้ให้พระสงฆ์ปฏิบัติเมื่อตอบไม่ได้ก็ถูก

จับศึกและถูกโบยไปตามสภาพของผู้มีโทษจึงหมดสิ้นไป ส่วนพวกที่รู้ว่ากรรมการมาตรวจสอบถาม ก็กลัวจะถูกทำโทษจึงพากันเปลื้องผ้าเหลืองออกและแต่งตัวเป็นคนธรรมดา จึงหมดสิ้นไปอีกโดยปริยาย นี่เป็นจุดเริ่มต้นที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงพัฒนาจิตของพระองค์ ต่อมาก็นิมนต์พระสงฆ์ไปรับบิณฑบาต และฉันท์อาหารในพระราชวังเป็นนิจสินตลอดทุก ๆ วันพระองค์ทำบุญต่าง ๆ ก็มากขึ้นทุกวันตามลำดับ จนกระทั่งได้สร้างพระพุทธรูปถึง ๘๔,๐๐๐ องค์ เท่าจำนวนพระไตรปิฎก แล้วแจกจ่ายไปยังหัวเมืองต่าง ๆ ที่ขึ้นอยู่กับพระองค์ เพื่อให้สักการะบูชาต่อมาก็ได้ทำบุญทำทานอยู่เป็นนิจย์ตลอดมา จึงพระราชดำริว่า เอ เราทำบุญทุก ๆ วันจะมีผลมีอานิสงค์อย่างไรจนถึงก็กับได้เป็นพระญาติของพระพุทธเจ้าหรือไม่จึงสงสัยจึงไปถามพระสงฆ์ที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์มีพระโมคคัลลีบุตรเป็นต้นว่าพระคุณเจ้าทั้งหลายโยมได้ทำบุญทำทานเป็นจำนวนมากจนถึงบัดนี้ข้าพระองค์นี้จะชื่อว่าเป็นญาติในพระพุทธศาสนาได้หรือยัง องค์พระอรหันต์ได้ตอบว่า ข้าแต่มหาบพิธพระราชสมภารเจ้าการที่พระองค์ได้ทำบุญทำทานมาเป็นจำนวนมากแล้วนั้นทางพระพุทธศาสนาถือได้ว่าพระองค์ยังไม่ได้เป็นญาติคือเป็นญาติธรรมที่แท้จริง ถ้าเช่นนั้นโยมจะทำบุญอะไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นญาติธรรมในพุทธศาสนาเล่าคุณเจ้าพระอรหันต์ท่านก็ได้ชี้แจงให้ทราบว่าพระองค์จะต้องอุปสมบทบวชในพระพุทธศาสนาจึงจะถือได้ว่าพระองค์เป็นญาติในพระพุทธศาสนา พระเจ้าอโศกมหาราชจึงตรัสถามต่อไปว่าข้าพระองค์นี้จะบวชไม่ได้เพราะยังปกครองบ้านเมืองอยู่ในขณะนี้ ถ้าจะออกไปบวชเสียบ้านเมืองก็จะสับสนอลหม่านจะให้โยมทำอะไรได้อีก องค์พระอรหันต์จึงทูลว่าถ้าพระองค์เสด็จออกบวชไม่ได้ก็ต้องให้พระราชโอรสหรือพระราชธิดาออกบวช ถ้าทั้งสององค์ออกบวชไม่ได้ พระองค์จะต้องให้บริวารของพระองค์คนใดคนหนึ่งโดยพระองค์เป็นอุปถัมภ์ ให้เข้าบวช หรือจะให้คนอื่น ๆ บวชแทนก็ได้ดังที่อาตมาได้ชี้แจงแสดงมานี้พระองค์ก็จะได้ชื่อว่าเป็น

ญาติธรรมในพระพุทธศาสนาพระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อได้ทรงฟังพระอรหันต์ชี้แจงรายละเอียด เช่นนี้แล้ว พระองค์ก็พัฒนาจิตของพระองค์ละ เออเมื่อเราบวชไม่ได้เราจะต้องให้พระราชโอรสเจ้าฟ้ามหินท์บวชเรียกว่ามงกุฎราชกุมารนั่นเองซึ่งจะได้เสวยราชย์เป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป เมื่อพระองค์สวรรคตไปแล้วได้ขอให้พระมหินท์พระราชโอรสออกบวชแทน เจ้าฟ้ามหินท์ก็ยินดีเป็นอย่างมากพระองค์เล่าเหตุการณ์ที่องค์พระอรหันต์ชี้แจงให้ฟังโดยละเอียดแล้วเจ้าฟ้ามหินท์ก็ได้ออกไปอุปสมบทเป็นพระสงฆ์ในสำนักของพระอรหันต์นั้นเองได้ปริยัติ ปฏิบัติธรรมจนบรรลุปฏิเวท หมดจากกิเลสทั้งหลายที่หมักดวงอยู่ในขันธสันดาน บรรลุวิมุตติหลุดพ้นหมดอนาลโยไม่มีเครื่องผูกพันธ์อาลัยอีกต่อไป สำเร็จเป็นพระอรหันต์หลังจากบวชแล้วไม่นานก็ได้บำเพ็ญบารมีอยู่อย่างนั้น ชี้แจงแสดงคำสั่งสอนแก่ประชาชนพลเมืองทั้งหลายตามแนวทางคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ต่อมาพระราชธิดาสังฆมิตตาน้องสาวของพระมหินท์ก็มีจิตศรัทธาเลื่อมใสอย่างยิ่งก็อยากจะบวชเป็นภิกษุณีบ้าง จึงไปกราบทูลลาพระราชบิดา พระเจ้าอโศกมหาราชก็มีจิตปรีดายินดีอย่างยิ่ง อนุญาตให้พานางสังฆมิตตาออกบวชเป็นภิกษุณีแล้วพระนางสังฆมิตตาก็ไปบวชในสำนักสงฆ์ภิกษุณีก็ได้บำเพ็ญสมณะตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ปริยัติ ปฏิบัติธรรมจนได้ปฏิเวท ตัดกิเลสทั้งสิ้นจนได้เป็นพระอรหันต์อีกพระองค์หนึ่งก็เป็นอันว่าพระราชโอรสและพระธิดาของพระเจ้าอโศกมหาราชนั้นได้บรรพชาอุปสมบททั้งสองพระองค์พระเจ้าอโศกมหาราชก็ได้ไปหาพระอรหันต์องค์นั้นอีกแล้วทูลถามว่าพระคุณเจ้า เดี๋ยวนี้โยมจะได้ชื่อว่าเป็นญาติพระพุทธศาสนาหรือยัง องค์พระอรหันต์ก็ชี้แจงว่าขอเจริญพร เดี๋ยวนี้พระองค์ก็ได้ชื่อว่าเป็นญาติธรรมในทางพระพุทธศาสนาแล้ว เพราะเข้าในหลักพุทธศาสนาแล้ว พระเจ้าอโศกมหาราชก็มีพระทัยโสมนัสยินดีปรีดาเป็นอย่างมาก ได้จัดเลี้ยงภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์เจ็ดวัน พระอรหันต์ทั้งหลายก็ได้อนุโมทนา ชี้

แจงแสดงถึงผลบุญให้ทราบ ครั้นต่อมาเมื่อพระองค์ได้พัฒนาจิต โดยเลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ พระองค์ก็เสาะแสวงหาเพื่อทรงทราบว่า ตรงไหน เมืองไหน ที่พระพุทธเจ้า ทรงปฏิบัติ แสดงธรรมครั้งแรก ตรัสรู้ และที่ปรินิพพาน พระองค์ก็รู้ทั้งหมด แล้วทรงให้ช่างทำเสาเหล็กอย่างดี ให้ไปปักไว้ตรงที่พระพุทธเจ้า ประสูติ ที่ตรัสรู้ ที่แสดงพระธรรมจักรกัปปวัตนสูตร ครั้นแล้ว และที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธ์ปรินิพพานแห่งละ ๑ เสา เสาเหล็กกลมขนาดเราโอบกอดด้วยแขนเกือบจะไม่รอบเป็นขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๑๐ กว่าเมตร ตอนหัวเสาก็มีรูปหัวสิงห์ ทั้ง ๔ ด้าน จนปัจจุบันนี้ ก็ประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้วก็ยังปรากฏให้พุทธศาสนิกชน ได้กราบไหว้บูชากันอยู่เสมอมิได้ขาด ส่วนหัวสิงห์ทั้งหมดขณะนี้ทางราชการประเทศอินเดียเขาเอาไปเก็บที่พิพิธภัณฑ์แล้วเพราะกลัวจะถูกผู้ประสงค์ไม่ดีจะทำลายเสียยังอยู่แต่เสา ถ้าพุทธศาสนิกชนผู้ใดนมัสการสังเวชนียะสถานทั้ง ๔ แห่งนี้ ก็จะได้เห็นและกราบไหว้บูชากันแต่สถานที่ประสูติขณะนี้เรียกว่าอยู่ในประเทศเนปาล นอกนั้นตั้งอยู่ในประเทศอินเดียท่านจะได้ประสบพบเห็นแก่ตาของท่าน เพราะปรากฏมีอยู่ในขณะนี้แน่นอนเชื่อถือได้ พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงเคารพนับถือต้นพระศรีมหาโพธิ์นี้เป็นอย่างยิ่ง หรือเรียกว่า ต้นอสัตถพฤกษ ตามภาษาบาลี คำบาลีโดยมากจะใช้คำว่า มหาโพธิ์ หมายถึงต้นโพธิ์ที่ใหญ่โตมาก ต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นนี้ ท่านกล่าวไว้ว่าเกิดพร้อมกับพระพุทธเจ้าประสูติจึงเรียกว่าสหชาติ เป็นคู่พระบารมีของพระองค์ที่ใช้ประทับนั่งบำเพ็ญบารมีจนได้ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณพระเจ้าอโศกมหาราชทรงเสด็จไปนมัสการกราบไหว้ทรงพัฒนาจิตของพระองค์ โดยนั่งสมาธิภาวนาพุทโธ ที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้นเป็นนิตย์สิน พระองค์จะอยู่ที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้น ๗-๘ วันและพระองค์จะเสด็จกลับไปประทับ ณ พระราชวังพระองค์ประมาณ ๒-๓ วัน และก็เสด็จไปนั่งใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์อีกปฏิบัติอยู่อย่างนั้นตลอดมาบำเพ็ญภาวนาพัฒนาจิตของท่านอยู่

ที่นั่นต่อมาพระองค์ก็มีมเหสีทั้ง๔พระองค์ตามธรรมเนียมของประเทศในสมัยนั้น เมื่อพระองค์เสด็จกลับมาแล้วก็คงจะอภิรมย์ชมเชยอยู่กับพระมเหสีที่ ๑-๒-๓ ส่วนพระมเหสีองค์ที่ ๔ นั้น พระองค์ไม่ค่อยได้ไปอภิรมย์ด้วย พระมเหสีองค์ที่ ๔ นี้ ทรงพระนามว่า มหิสุนทรี หรือเรียกว่าติสสะรักขิตาค์ก็ได้ พระองค์ก็เสียอกเสียพระทัยว่าพระเจ้าอโศกมหาราชนี้ไปหลงใหลอยู่กับต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้นและว่าเป็นที่ทรงประทับนั่งของพระพุทธเจ้าไม่กลับมาพระราชวัง แม้จะกลับมาก็ประทับอยู่เพียงสองวันก็ไม่ได้มาอภิรมย์ชมชอบ พักผ่อนหลับนอนกับพระองค์บ้างเลย เป็นระยะเวลานานแล้ว ก็เกิดความอิจฉาริษยาต่อต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้น หากไม่มีต้นพระศรีมหาโพธิ์พระเจ้าอโศกมหาราชคงจะเสด็จมาประทับพักผ่อนหลับนอนกับพระองค์บ้างเมื่อคิดเช่นนั้นได้แล้วก็คิดวิธีที่จะทำลายต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้นเสีย ขณะนั้นพระเจ้าอโศกมหาราช เสด็จกลับมาอยู่ในพระราชวังก็สั่งให้นางผู้รับใช้ใกล้ชิดกับพระองค์ให้ไปจ้างคนขุดดินรอบ ๆ บริเวณต้นพระศรีมหาโพธิ์แล้วให้เอายาสำหรับทำลายรากไม้ไปโรยรอบ ๆ แล้วเอาน้ำไปรดตัวยาพิษนั้นก็จะละลายซึมซาบลงไปในรากต้นพระศรีมหาโพธิ์ ๓-๔ วัน ต้นพระศรีมหาโพธิ์ก็จะแห้งร่วงหล่นลงมาก่อนต่อมาต้นพระศรีมหาโพธิ์จะตายพระเจ้าอโศกมหาราชเมื่อเห็นต้นพระศรีมหาโพธิ์ตายแล้วว่าจะไม่ไปอีกพระองค์ก็คงจะสบายตัวขึ้นบ้าง พระเจ้าอโศกมหาราชก็เสด็จไปบำเพ็ญบุญอย่างที่เคยทำต่อมาก็ได้เห็นต้นพระศรีมหาโพธิ์ตายพระองค์ก็ไม่รู้เรื่องทรงเสียพระทัยเป็นอย่างมากเสด็จกลับพระราชวังด้วยความรักและเคารพต่อต้นพระศรีมหาโพธิ์พระองค์ก็อาพาธเป็นลมล้มลงแพทย์หลวงก็พากันชุลมุนวุ่นวาย ถวายพระโอสถต่าง ๆ มีอาการคล้ายจะสิ้นพระชนมายุ พระมเหสีมหิสุนทรี เห็นอาการหนักของพระเจ้าอโศกมหาราช จึงคิดว่าเราไม่ต้องการให้พระองค์ทิวงคต เราต้องการให้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ตายเท่านั้น ถ้าพระองค์จะสิ้นพระชนม์เสีย ตนเองก็จะหมดโอกาสอีกจะไม่ได้เป็นพระมเหสีของพระเจ้าแผ่นดิน

องค์อื่นอีก แล้วอย่ากระนั้นเลยเราจะรับสารภาพเสีย ให้พระองค์ได้ทราบว่าเราเป็นคนสั่งให้นางสนมผู้ใกล้ชิดโรยยาพิษไปรอบๆต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นนั้นจึงได้ตายลง เมื่อพระองค์ทราบจึงได้คลายความวิตกลงบ้าง และคงกลับคืนดีอย่างเดิมเมื่อพระอโศกมหาราชทรงรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนั้น ทราบแล้วก็มิได้ลงโทษทัณฑ์อะไร เมื่อทรงฟื้นคืนชนมาชีพดีแล้ว พระองค์ได้พัฒนาจิตของพระองค์ แล้วจึงมิได้ลงโทษแต่ประการใดแล้วพระเจ้าอโศกมหาราชก็ได้เสด็จไปยังต้นพระศรีมหาโพธิ์ ให้ข้าราชบริพารทั้งหลาย ไปช่วยกันขุดต้นพระศรีมหาโพธิ์ ออกไปและให้ขุดดินรอบ ๆ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ออกทิ้งทั้งหมด เอาดินที่อื่นมาใส่ใหม่ จนเต็มรอบ ๆ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เอาปุ๋ยมาใส่ดินใหม่ ทำให้มีบริเวณดินดีอย่างเดิม แล้วพระองค์ก็ไม่เสด็จกลับพระราชวัง โดยนั่งภาวนาอยู่ใกล้หลุมต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่ตายโดยอธิษฐานจิตว่า ถ้าพระองค์จะได้เป็นผู้ค้ำจุนศาสนาให้เจริญถาวรสืบไปในภายภาคหน้า พุทธศาสนิกชน จะได้มีต้นพระศรีมหาโพธิ์ ไว้เคารพบูชาสักการะต่อไปภายหน้า ก็ขออำนาจแห่งพระพุทธคุณและคุณของเทพยดาอารักษ์ทั้งหลายจงดลบันดาลประทานพรให้ต้นพระศรีมหาโพธิ์นี้ได้เกิดขึ้นมาใหม่ ตรงที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ตาย ถ้าหากว่าต้นพระศรีมหาโพธิ์ยังไม่เกิดขึ้นมาใหม่เมื่อไหร่ ข้าพระพุทธเจ้าจะยอมสละชีวิตและเลือดเนื้อ ทุกอย่างยอมตายอยู่ ณ บริเวณต้นพระศรีมหาโพธิ์ และจะไม่เคลื่อนย้ายไปที่อื่นจนกว่าต้นพระศรีมหาโพธิ์จะผลุดเกิดขึ้นมาเป็นอันขาดเมื่อพระองค์ได้อธิษฐานจิตเช่นนั้นแล้ว อยู่ต่อมาในระหว่าง ๗ วัน ด้วยอำนาจพระคุณของสัมมาสัมพุทธเจ้าและเทพยดาทั้งหลายที่ประทับดูแลอยู่สถานที่นั้นรวมกันจงดลบันดาลให้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ก็ผลุดขึ้นมาด้วยเถิดต้นพระศรีมหาโพธิ์ก็ผลุดโผล่ขึ้นมาตรงสถานที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์เดิมตั้งอยู่ พระเจ้าอโศกมหาราชก็สั่งให้รดด้วยน้ำนมโควันละหมื่นตัว ของแม่โคนมในขณะนั้น ที่โคนต้นแและบริเวณที่ถมใหม่ทั้งหมด เราลองคิดดูแม่โคนม ๑ ตัว เขาจะต้องรีดน้ำนม

ได้วันละประมาณ ๑ ถัง เป็นอันว่าต้นพระศรีมหาโพธิ์ บริบูรณ์ด้วยปุ๋ย และรดน้ำด้วยน้ำนมโคดังกล่าวแล้ว ต้นพระศรีมหาโพธิ์ก็เจริญงอกงามใหญ่โตขึ้นมาเรื่อย ๆ พระเจ้าอโศกมหาราชก็เสด็จกลับพระราชวัง และเสด็จไปอยู่ประทับนั่งใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้น ประชาชนพลเมืองทั้งหลายต่างก็พากันไปกราบไหว้นมัสการต้นพระศรีมหาโพธิ์นั้นมิได้ขาด

ต่อจากนั้นมาเมื่อพุทธศาสนาล่วงมาได้ ๓๒๘ ปี พระเจ้าอโศกมหาราชพร้อมด้วยพระอรหันต์ทั้งหลาย ได้ประชุมกันว่า พุทธศาสนาของของเราในขณะนี้ หลังจากได้ทำสังคายนาแล้ว เมื่อครั้งที่ ๑ ที่ถ้ำสัตตบรรณ์คูหา ภูเขาเวหาระบรรพต ครั้งที่ ๒ กระทำสังคายนาแล้ว ณ เมือง ไพศาลี ต่อมาได้เกิดพวกวัชชีนอีกศาสนาต่างได้มาทำพิธีปลอมมบวชเป็นพระสงฆ์ พระอรหันต์ทั้งหลายก็เหลือน้อยถอยลง ก็คิดจะทำสังคายนาขึ้น พระเจ้าอโศกมหาราชก็ชื่นชมยินดีเห็นด้วยกับพระอรหันต์ทั้งหลาย พระองค์จึงได้รับเป็นผู้อุปถัมภ์เลี้ยงดูพระอรหันต์ทั้งหลายและพระสงฆ์ทั้งหมดที่นิมนต์มาทำสังคายนา ตลอดเวลา ๓ เดือน สร้างวัดอโศการามขึ้น พร้อมด้วยกุฏิวิหารสำหรับพระภิกษุ สามเณรได้อยู่อาศัย เดี๋ยวนี้ก็ยังปรากฏอยู่ท่านพ่อลี (พระสุทธิธรรมรังษีคัมภีร์เมธาจารย์) ก็ได้เอาชื่อวัดนั้นมาตั้งชื่อวัดอโศการามขึ้นในประเทศไทย ที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการพื้นที่ด้านหลังติดกับสวางคนิวาส ทำจนสำเร็จ โดยไล่พวกที่ปลอมบวชหนีสึกไปหมดแล้ว พระพุทธศาสนาก็เจริญรุ่งเรืองมา แต่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงเห็นว่าพระธรรมวินัยนี้ จะรู้ไปไม่ถึงทั่วทุกประเทศ จึงทรงดำริที่จะส่งพระอรหันต์ต่าง ๆ ออกไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ตามที่ทำสังคายนาไว้แล้วนั้น ให้พุทธศาสนิกชนทั้งชมภูทวีปได้รับรู้ถึงหลักพระธรรมวินัยที่ทำสังคายนาไว้ในวันนั้นให้เรียบเรียงขึ้นเป็นพระไตรปิฎก จึงได้จัดส่งพระทั้งหลายไปส่งพระมหินทร์เถระพระราชโอรสของพระองค์ไปเผยแพร่พุทธศาสนาในประเทศศรีลังกาส่งพระอรหันต์ เฉพาะประเทศไทย ได้มี

พระโสนะและพระอุตตระมาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยท่านได้มาเข้าทางประเทศไทยโดยท่านจะเข้ามาสู่ในประเทศไทยโดยทางสุวรรณภูมิ ท่านสันนิษฐานว่า เข้ามาทางภาคใต้ ได้เผยแพร่พุทธศาสนา แสดงพระธรรมวินัยทั้งนั้นมาชี้แจงแสดงให้พุทธบริษัททั้งหลายได้รู้และปฏิบัติตาม เมื่อสมัยก่อนนั้นท่านอรรถกถาอาจารย์ทั้งหลายสันนิษฐานว่ารวมทั้งประเทศเขมร ลาว เวียตนาม และจีน ทั่วไปทั้งประเทศพม่า (เมียนม่า) จนกระทั่งพุทธศาสนิกชนในประเทศนั้นได้รู้ทั่วถึงด้วยกันหมด แต่ละประเทศก็ส่งเสริมเจริญก้าวหน้า มาถึงปัจจุบันนี้ เมื่อเข้ามาถึงประเทศไทยของเราแล้ว ต่างก็พากันเคารพนับถือและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จนการทนุบำรุงศาสนสถานที่ต่าง ๆ สร้างโบสถ์ สถานศาลาการเปรียญและพระเจดีย์ต่าง ๆ จนบัดนี้เป็นเวลาถึง ๒๕๓๘ ปี และหักออกเสีย ๓๒๘ ปี ที่ได้แสดงมานี้ เป็นเรื่องย่อพอได้ใจความที่เป็นสาระอาตมาเองก็ได้พยายามศึกษา ตลอดจนได้ไปนมัสการสังเวชนียะ สถานทั้ง ๔ แห่งซึ่งตั้งอยู่ในประเทศเนปาลและประเทศอินเดีย ในขณะนี้พระไทยของเราซึ่งได้ไปศึกษาพุทธศาสตร์บัณฑิตจนสำเร็จปริญญาเอกเรียกว่าด๊อกเตอร์ท่านที่ได้บรรยายให้ฟังในขณะที่พวกเราทั้งหลายนั่งไปในรถยนต์ระหว่างทางจากแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งครั้งละ ๕-๑๐ ชั่วโมง อาตมาก็อัดเทปไว้เห็นว่าเป็นเรื่องที่พวกเราพุทธศาสนิกชนควรจะได้รู้ไว้และได้เคยเทศน์และพิมพ์ลงในหนังสือแจกไปแล้ว ๓,๐๐๐ เล่ม บางท่านก็ได้รับไปเรียบร้อยแล้ว ไม่ได้รับบ้าง เพราะต้องส่งไปทุกภาคทั่วประเทศไทย

สำหรับวันนี้จะมีพิธียกรูป พระเจ้าอโศกมหาราช เพราะท่านมีพระคุณแก่ชาวพุทธทั้งหลายที่ได้ซาบซึ้งถึงพระธรรมวินัยอันเป็นคำสั่งของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งประทานให้ไว้โดยพระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งพระอรหันต์มาเผยแพร่นับว่าท่านเป็นบุพพการี พวกเราควรมีกตัญญูกตเวทีตอบแทนโดยเคารพนับ

ถือกราบไหว้บูชา ท่านที่เคารพกราบไหว้เหมือนกับมีอจลศรัทธาเชื่อมั่นในพระคุณของพระพุทธเจ้าอย่างยิ่ง แม้พระองค์จะเสด็จเข้าสู่พระปรินิพานไปนานแล้วก็ตาม พวกเราก็ยังเคารพบูชากราบไหว้อยู่ทุกวัน เพราะพระองค์ได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญานด้วยพระองค์เอง เป็นพระอรหันต์ผู้ไกลจากกิเลสทั้งมวลพระองค์ทรงบัญญัติพระวินัยปิฎกพระอภิธรรมปิฎก พระสุตันปิฎกรวม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ให้พวกเราได้ศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้เราไม่ได้เห็นองค์สัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นแต่ว่าเขาทำไว้ คือพระพุทธรูปก็จำลองมาด้วยจินตนาการอาจเหมือนบ้าง ไม่เหมือนบ้าง ก็ไม่รู้ แต่จิตใจของเรานั้น แม้พระองค์จะนิพพานไปแล้วก็ตาม เราก็ยังนับถือของเราอยู่ทุก ๆ ขณะ บูชากราบไหว้ว่าพระองค์เป็นสรณะที่พึ่งของเราพระธรรมเรายังพอเห็นเมื่อท่านมาเทศน์ให้ฟัง และเราปฏิบัติตามก็จะเห็นพระองค์ ซึ่งตรัสไว้ว่า ผู้ใดเห็นพระธรรมก็เชื่อว่าผู้ผู้นั้นเห็นเรา การเห็นพระสงฆ์ทุกวันนี้ประเทศไทยเราก็มี ๓๐๐,๐๐๐ องค์ประพฤติปฏิบัติชอบก็มีส่วนที่ประพฤติปฏิบัติไม่ดี ตรงตามวินัยที่ท่านบัญญัติไว้มีจำนวนน้อย อย่างที่เราได้ยินข่าวไม่ดีอยู่เสมอ ขอท่านอย่าได้ไปสนใจเลย เป็นของธรรมดาของพระหมู่มากปล่อยให้เขาไป สู่ทุคติของเขาเถิด เราตั้งใจปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของเราเองดีกว่าที่จริงพระสงฆ์ที่ดีๆ ยังมีเป็นครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่ปรากฏในขณะนี้ ท่านสั่งสอนให้ได้รู้ได้เรียน ได้ปฏิบัติยังมีเยอะ แต่ท่านเหล่านี้ไม่ได้โฆษณาตัวเอง จึงไม่มีชื่อเสียงโด่งดังเหมือนกับพระสงฆ์องค์ที่ปฏิบัติไม่ดีเหล่านั้น ต่อไปนี้จะได้หันเข้ามาอธิบายเรื่องการพัฒนาจิตตามพุทธภาษิตซึ่งยกไว้ในเบื้องต้นว่า อภิโลกาภิวัฒน์ จิตฺตํทนฺตํสุขาวหํโหติ แปลว่าในโลกอันอภิวัฒนาการอันเจริญอย่างยิ่งแล้วการอบรมฝึกฝนจิตให้ดีก็ย่อมนำความสุขมาให้ ที่นี่เราก็มาพิจารณาถึงเรื่องการพัฒนาจิตว่าจะทำอย่างไรคือในเรื่องจิตของทุก ๆ คนมันเป็นการฝึกฝนได้ยากท่านจึงตรัสไว้เป็นพุทธภาษิตว่า จะพัฒนาอย่างไรมันก็จะผิด ถ้าจิตของเรายังไม่พัฒนา ก็เทียบได้

เหมือนกับพระเจ้าอโศกมหาราช ท่านรบชนะศัตรูประเทศทั้งหมด มีเมืองขึ้นอยู่มากมายจนได้สมญาว่าเป็นมหาราช แต่ยังไม่ได้พัฒนาทางจิตใจในธรรม เพราะพระองค์พัฒนาจิตไปในทางโลก ตอนหลังท่านกลับมาพัฒนาจิตใจในธรรม เพราะพระองค์พัฒนาจิตไปในทางโลก ตอนหลังท่านพัฒนาจิตใจไปในทางธรรม ให้สมเด็จเจ้าฟ้ามหินทร์ และเจ้าฟ้าหญิงสังฆมิตตา ทรงพระอุปสมบทในพุทธศาสนา และพระองค์แป็นองค์พระอุปถัมภ์ แต่พระอรหันต์ และพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายในการทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓ ขึ้น ที่วัดอโศการาม ที่พระองค์ก่อสร้างถวายเป็นที่พำนัก ในปัจจุบันที่ยังปรากฏให้เห็นอยู่ เมื่อท่านทั้งหลายมีโอกาสไปนมัสการสังเวชนียสถานที่ประเทศอินเดียแล้ว หัวหน้าทัวร์เขาจะพาไปชมจึงขอให้ท่านพุทธบริษัททั้งหลาย

จงคิดว่าวันคืนที่ผ่านไปคล้ายความฝัน ชีวิตพลันหมดไปน่าใจหาย,มวลญาติมิตรเงินทองมากมาย ยังต้องมลายจากกันเหมือนฝันเอยฯ เป็นคำกลอนที่ท่านทั้งหลายควรจะนำมาคิดไว้ ว่าเรามั่งมีเท่าไรทรัพย์สินเงินทองญาติพี่น้อง บ้านเรือนและอื่นๆ อีกมากมายสิ่งเหล่านั้นมันก็ต้องจากเราไป เมื่อมันยังไม่จากเราก็จากมันไปก่อนแล้วเราทิ้งทรัพย์สินต่างๆเป็นไปตามโลกที่เจริญยิ่งแล้ว อาตมาจะไม่อธิบาย แต่จะอธิบายชี้แจงเฉพาะในทางธรรมให้รู้ว่ามันเจริญก้าวหน้าไปอย่างไรตามโลกที่เจริญแล้ว โลกต้องใช้ธรรมพิจารณาดู ในทางที่ง่าย ๆ เราพิจารณาดูวัน เดือน ปี ที่ผ่านพ้นไปทุกวินาที ทุกนาทีทุกวัน ทุกชั่วโมง ทุกเดือน ทุกปี โดยใช้ปัญญาให้เห็นอย่างนี้ นี่แหละคือการคือการพัฒนาจิตเรามาคิดว่าที่เราผ่านมานั้นเป็นอย่างไร มันจะเดินไปข้างหน้าเรื่อยไหม คิดดูตัวเราเอง จิตของเราเอง เตือนตน

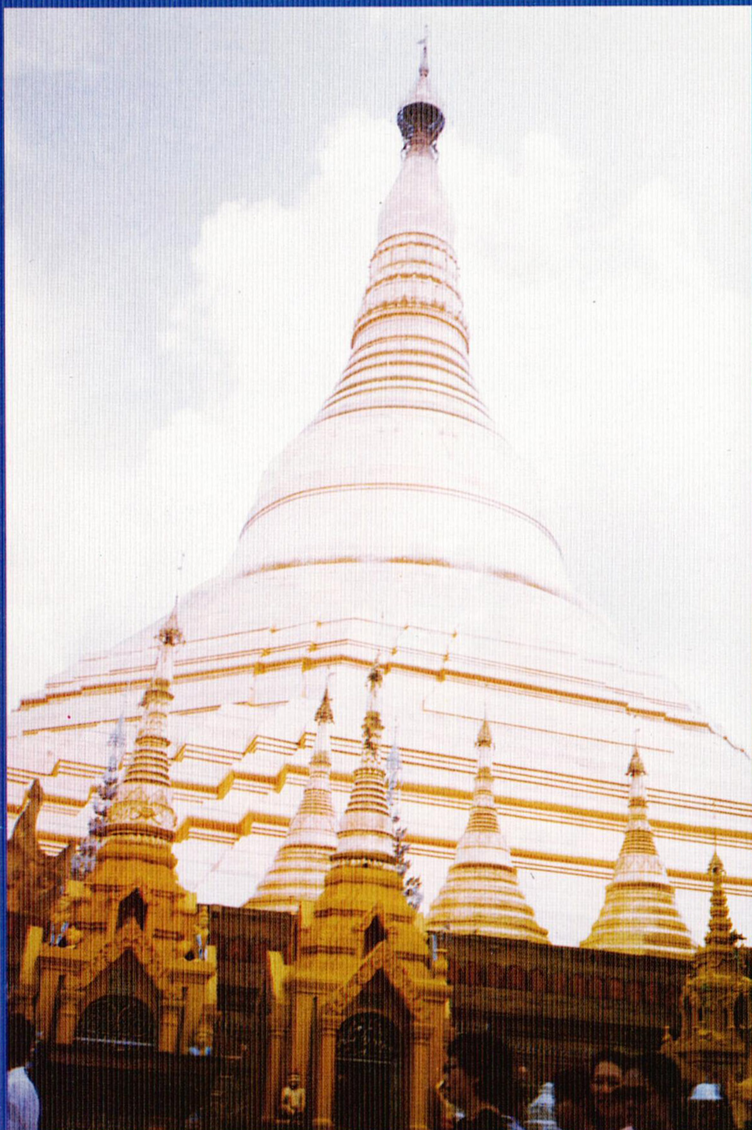
ของเราเอง ว่าเมื่อก่อนที่เราเป็นเด็กเป็นอย่างไร ผ้าผ่อนนุ่งห่มไม่มี เดี๋ยวนี้เราไปทำได้ไหม เหมือนอย่างนั้น อายุเราล่วงมาถึงขนาดนี้แล้ว เราไม่นุ่งผ้าออกไปดูคนอื่นเขาเห็นเข้าก็ว่าเป็นคนบ้า แม้ว่าเราไม่เป็นคนบ้าแต่ทำอย่างนั้นเจ้าหน้าที่ก็จับไปในฐานะทำอนาจาร ถูกปรับเป็นเงินไปแล้วไม่ให้ทำอย่างนั้นอีกตอนเราเป็นหนุ่มเป็นสาวก็คึกคนองด้วยความรื่นเริงในชีวิตเดี๋ยวนี้เรากลับไปเป็นอย่างนั้นอีกได้ไหมผู้ชาย-ผู้หญิงก็เปรียบเทียบเหมือนกันต่อมาเราก็พิจารณาการพัฒนาจิตของเราดูว่าเรามีภรรยา-สามี และบุตรแล้วอายุของเราก็ผ่านเข้าไปในวัยกลางคนแล้ว คิดดูซิเราจะกลับไปเป็นหนุ่มเป็นสาวอีกจะได้ไหมตอบว่าไม่ได้อีกแล้ว เอ้า ดูตัวของเราอีกทีซิว่ารูปร่างของตัวเราเป็นอย่างไร ให้ดูตามอายุของเราเอง ถ้าเราไม่เห็นก็ขอให้มองดูคนที่นั่งอยู่ข้างหน้าเรา หรือมองคนที่เขาอยู่ใกล้ ๆ เรา ศรีษะก็ผมขาวแล้วบางคนฟันก็หักแล้ว เดินไปหลังก็ค่อมลงไป แล้วบางคนก็ถือไม้เท้ายันไปสำหรับเดินท่านจะเห็นเสมอ ๆ ท่านเหล่านั้นอายุมากกว่าเราฉะนั้นตัวเราเองจะต้องเป็นอย่างนั้นไม่มีวันที่จะหลีกเลี่ยงได้ เว้นเสียแต่เราจะถึงมรณะก่อนเขา ต่อไปอายุเราก็ย่างเข้าสู่ปัจฉิมวัยอายุย่างเข้า ๖๐ แล้วก็เรียกว่าวัยสุดท้ายของชีวิตตั้งแต่เราเกิดมา เมื่อเราพิจารณาเห็นตามความเป็นจริงของสัจจะธรรมแล้วด้วยภาษิตที่ยกขึ้นกล่าวไว้ในเบื้องต้นแล้วเมื่อเรารู้จริงๆว่า สิ่งต่างๆ ที่เป็นของเราทั้งหมดเราตายไปก็เอาไปไม่ได้ตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนาที่ว่า เราจะเอาไปได้ก็คือบุญและบาปเท่านั้นที่จะติดตัวเราไปตามที่พระพุทธเจ้าพระองค์ตรัสไว้ว่าดูกรพระภิกษุและพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ว่าท่านทั้งหลายจะมีชีวิตอยู่ ก็ให้ท่านทั้งหลายจงอยู่โดยมีที่พึ่งเถิด อย่าอยู่โดยไม่มีที่พึ่ง ที่พึ่งคืออะไร ? พวกเราก็สวดมนต์อยู่ทุกวัน พุทโธเมนาโถ พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งของเรา ธมฺโมเมนาโถ พระธรรมเป็นที่พึ่งของเรา สงฺโฆ เมนาโถพระสงฆ์เป็นที่พึ่งของเรา นี่แหละคือที่พึ่ง พระธรรมเป็นที่พึ่งของเราแล้วท่านจะช่วยอะไรแก่

ภาพพระพุทธรูปสวยงามมากในพระเจดีย์กรุงมัณฑเลมีทางเดินยาวเข้าไปนมัสการ

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙ โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร

วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

รูปพระเจดีย์ชะเวดากองในเมืองแรงกูร(ย่างกุ้ง)
ถ่ายไว้เฉพาะรูปองค์พระเจดีย์ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๙
โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

เราก็มานึกดูว่า เมื่อเราถึงแล้ว พระพุทธเจ้าท่านก็สอนให้รักษาศีลให้ทานเจริญภาวนา เราต้องปฏิบัติตามคำสอนของท่าน เรียกว่าพระธรรมวินัย คือบุญกับบาปเท่านั้นที่เราจะเอาไปได้ เหมือนกับเงาของเราติดตัวเราไปเรื่อย ส่วนทางสงฆ์ท่านศึกษาเล่าเรียนตามธรรมวินัยแล้วก็นำมาชี้แจงแสดงให้เราถือปฏิบัติตาม รู้จักฟัง รู้จักคบบัณฑิตรู้จักคุณของ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และคุณของบิดา มารดาเป็นต้น พระสงฆ์ที่ท่านสอนและแสดงธรรมนั้น ท่านก็ได้ศึกษาเล่าเรียนตามธรรมวินัย ไม่ใช่บวชแล้วมา ๑๐-๒๐ พรรษา แต่ไม่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน ท่านก็ไม่รู้ เพราะตามหลักของพุทธศาสนาจะต้องมีปริยัติปฏิบัติ เพื่อปฏิเวท ๓ ประการนี้เป็นหลักใหญ่เรียกว่าภาคบังคับ ขณะที่บวชเข้ามาที่วัดอโศการามนี้ในระหว่างพรรษา ทางวัดจะบังคับให้ศึกษาเล่าเรียนทุกองค์ จะมีอายุเท่าไรก็ตาม พระที่บวชใหม่เรียกว่า นวกะภิกษุแม้ออกพรรษาแล้วจะสึกหาลาเพศไปเป็นฆราวาสก็จะได้มีวิชาธรรมเอาไปปกครองตนเอง และให้ผู้อยู่ใกล้ชิดให้เข้าใจด้วย เพื่อดำรงซึ่งพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่ตลอดจนสิ้นพุทธการภาษิตก็มีอยู่ว่าไม่เรียนไม่รู้ ไม่ดูไม่เห็น ไม่ทำก็ไม่เป็น ขอให้พุทธบริษัททั้งหลายได้โปรดพิจารณาเอาใจใส่เรื่องนี้ด้วยกันทุกคน สุดท้ายก็สอนว่าอะไร ๆ ก็ดีที่สุด ก็เท่ากับการฝึกฝนจิตของตนให้บริสุทธิ์ปราศจากกิเลศเครื่องเศร้าหมองทั้งหลายที่มีอยู่ที่มีอยู่ในโลกมนุษย์นี้เวลามันก็ล่วงไปล่วงไปตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เพราะจะต้องถึงแก่ด้วยกันทุกคนถ้าผู้ใดหลงติดอยู่ในบ่วงแห่งมาร ก็ขอให้นึกถึงพระพุทธเจ้าเป็นหลักเถิดพระองค์แม้จะตรัสรู้เป็นอรหันต์ไปแล้วปราศจากเครื่องเศร้าหมองทั้งสิ้นแม้กระนั้นพระองค์ก็ต้องถึงมรณะกาล คือเสด็จสู่ทางนิพพาน ที่กล่าวสวดกันอยู่ทุกวันคือ นิพพานปัจจโยโหตุ ขอให้ข้าพเจ้าถึงนิพพานเถิดไม่ต้องกลับมา เกิด แก่ เจ็บ ตาย อีกต่อไปเป็นอันบรมสุขอย่างยิ่งทั้งหมดในที่นี้มีใครบ้างที่ไม่ต้องการความสุขบ้าง ก็เห็นจะไม่มี เพราะทุกคนต่างปรารถนาความสุขด้วยกันทั้งนั้น ถ้าอยากได้จะทำอย่างไร ท่านก็ชี้แจงไว้ว่า

ตนต้องการทำเอง คนอื่น ๆ กระทำแทนไม่ได้ทั้งนั้นใครทำใครก็ได้ กรรมใครกรรมมัน ที่เราพูดกันอยู่เสมอ กรรม ที่ว่านั่นแหละเป็นเครื่องจำแนกคนทั้งหลายให้เป็นคนดี คนเลว ตามพุทธภาษิตที่ว่าถมมิสตรตวิภชชติ ดังนั้นที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ท่านจึงกำหนดให้ไว้ทุกคน บางคนก็เกิดเป็นขอทาน บางคนไปเกิดเป็นพระราชโอรส-ราชธิดาของพระเจ้าแผ่นดิน เป็นลูกเศรษฐี มหาเศรษฐี พ่อค้า คหบดี บางคนเกิดเป็นลูกชาวนา ชาวสวน หรือผู้ประกอบกิจ การอุตสาหกรรมต่างๆ ประกอบการค้าขาย เป็นต้น เพราะกรรมที่เรากระทำ กระทำไว้แต่เมื่อไหร่ กระทำไว้ในขณะนี้ก็มีความสุข ความเจริญ ในฐานะนั้นกระทำไว้แต่ชาติก่อน มาให้ผลแก่เราในชาตินี้ก็เพราะกรรมของเราในชาตินี้ แล้วเราก็ได้ผลตอบแทนในชาติก่อนมาให้ผลแก่เราในชาตินี้ ฉะนั้นเราก็จะต้องเกิดในนรก เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานต่างๆ ที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ที่เราเกิดมาเป็มนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยอวัยวะทั้ง ๓๒ ประการไม่พิกลพิการต่าง ๆ นับว่าเราเกิดในสวรรค์ไปสู่สุคติ ก็ต้องทำเอาเองจึงก่อให้เกิดความสุขทั้งชาตินี้และชาติหน้าเราอยากให้เขามีเมตตากรุณาเรา เราก็ต้องทำให้คนอื่นคือรักเขากรุณา สงสารเขา อย่างนี้ เป็นต้น เรียกว่า เสียง หรือแสงสะท้อนนั้นมันจะกลับมาหาเราเอง ฉะนั้น การพัฒนาจิตนั้น คือการทำใจให้บริสุทธิ์ดี ทำจิตใจให้สูงขึ้น ให้จิตใจเจริญ ให้มีใจดี ไม่ให้มีใจเสีย ไม่ทำใจให้ต่ำทำจิตใจให้เป็นกุศลทั้งที่เป็นประโยชน์ส่วนตนการพัฒนาจิตใจในธรรมนั้นพวกเราได้เข้ามาในพุทธศาสนาแล้วต้องทำตัวของเรา จิตใจของเรา ให้เจริญไปในทางธรรมยิ่ง ๆ ขึ้น เหมือนกับเราจะปลูกพืชพันธ์ธัญญาหารต่างๆ เราก็ต้องเตรียมที่ดินเสียก่อนจึงจะปลูกได้ถ้าเราจะรับประทานอาหารก็ต้องเตรียมไว้ก่อนจะรับประทานได้ จะพัฒนาสร้างถนนหนทางขุดลอกคลองขุดสระน้ำ เป็นต้น ก็ต้องเตรียมประชาชนไปพร้อมกันทำจึงจะสำเร็จเป็นรูปธรรมมองเห็นได้ ใช้สอยร่วมกันได้ ถ้าจะพัฒนาตน หรือพัฒนาคนก็ต้องพัฒนาจิต การพัฒนาจิตก็มี ๒ อย่างคือการพัฒนาจิตในรูปธรรม

และการพัฒนาจิต ในทางนามธรรม จะแสดงโดยย่อพอเป็นสังเขปการพัฒนาในทางรูปธรรมนั้นคือการพิจารณาภายในกายของตน ตั้งแต่เกสา โลมา นขา ทันตา ตะโจ อนัตตา มันไม่ใช่ตัวตนของเราที่แท้จริงเป็นแต่ว่าการสมมุติขึ้นทั้งนั้นให้เรียกเป็นชื่อต่างๆ ใช้เป็นสื่อกลางเรียกกัน รู้กันว่านั่นเป็นอะไร นี่เป็นอะไร รูปธรรมเหล่านี้มันเป็นทุกข์ ทั้งนั้นเพราะมันเปลี่ยนแปลงได้ทุกขณะ จึงเป็นของไม่มีตัวตน จับต้องมาดูไม่ได้คือ เวทนา ความสุข และความทุกข์ และไม่สุข ไม่ทุกข์ สัญญาความจำได้หมายรู้ที่เราจำได้ รู้ได้สังขารการปรุงแต่งให้ดีและให้ชั่ว วิญญาณ ความรู้สึกในจิตใจอาศัยทาง ๔ อย่างข้างต้นส่งเข้าไปให้วิญญาณรู้ว่าขณะนั้นเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ ทั้งหมดนี้เป็นคำจัดความโดยย่อ ๆ ในสังคมปัจจุบันเรานั้นต่าง ๆ คิดมิชอบเบียดเบียนคนอื่น ๆ เขาจึงได้มา ทั้งนี้ก็เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตนก็พยายามดิ้นรนประกอบอาชีพในทางสุจริต ได้มาโดยสุจริตบางคนก็พยายามดิ้นรนหามาในทางทุจริต คิดมิชอบ เบียดเบียนคนอื่นเขาจึงจะได้มาทั้งนี้ก็เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ใกล้ตัวเรา ที่พูดกันอยู่เสมอ ๆ ว่าอากาศไม่ดีเป็นพิษฝุ่นละอองบ้าง ความสกปรกทางบกและทางน้ำเหล่านี้เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เราก็มองไม่ค่อยเห็นตัวมันนอกจากจะพิจารณาด้วยปัญญา เราพิจารณาใกล้ ๆ ตัวเราตามหลักธรรม ทำให้เสียคน หรือเป็นคนดีได้เหมือนกันสิ่งแวดล้อมที่เป็นภัยแก่เรามากที่สุดคือการคบหาสมาคมนั่นเอง ถ้าสิ่งแวดล้อมเป็นเช่นหมู่นี้สมาคมนี้มีคนชั่วหรือคนพาลมากก็ทำให้เรากลายเป็นคนพาลไปด้วย ถ้าสิ่งแวดล้อมดีหมู่นี้สมาคมคนมีแต่บัณฑิต แนะนำชีวิตให้ประกอบแต่คุณงามความดีเราก็พลอยเป็นคนดีหรือบัณฑิตไปด้วยเช่นเขาพาเราไปให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ฟังเทศน์เหล่านั้นเป็นต้น นี่แหละสิ่งแวดล้อมใกล้ๆ ตัวเราในทางธรรมะก็จะเข้าใจในหลักมงคลสูตรที่พระพุทธเจ้าแสดงเอาไว้ว่า อเสวนา จฺพลานํ ปณฺฑิตานญฺจะเสวนา ปูชาจ ปูชนียานํ เอตมฺมํคลมุตฺตมํแปลว่า อย่าคบคนพาล ให้คบแต่บัณฑิต บูชาคนที่ควร

บูชาทั้ง ๓ อย่างนี่เป็นมงคลอย่างสูงสุดในชีวิตของท่านทุก ๆ คน ที่ประพฤติและปฏิบัติตาม อย่าไปหาคนหรือพระสงฆ์ให้ท่านปลุกเสกให้เป็นนั่น เป็นนี่ ไม่มีหรอก มันอยู่ที่ตัวเราเองทำทั้งนั้น เราทำดีมันก็ต้องได้ดี ถ้าเราทำชั่วมันก็ต้องได้รับความชั่ว เป็นผลคอยติดตามเราไปทุกหนทุกแห่งเหมือนเงาคอยติดตามตัวเราไปทุกขณะในที่มีแสงสว่างฉะนั้นขอให้ศาสนิกชนคนดีทั้งหลาย วันนี้เป็นวันขึ้น ๘ ค่ำ พวกท่านทั้งหลายได้มาถวายทานรักษาศีล (จำศีล) ฟังพระธรรมเทศนาตามเวลาที่ทางวัดกำหนดไว้ เฉพาะในข้อที่ว่ารักษาศีลหรือเรียกว่าจำศีลนั้น ความจริงไม่ใช่จำศีลอย่างเดียวว่ามีกี่ข้อ แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามข้อห้ามของศีลนั้น ๆจะเรียกว่าจำศีลไม่ได้ จำศีลหรือรับศีลจากพระสงฆ์ไปแล้ว จะต้องปฏิบัติตามศีลข้อนั้น ๆ โดยเคร่งครัดด้วยตลอดวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง อย่าให้ขาดวิ่นให้บกพร่อง จึงจะได้ชื่อว่ามาจำศีล ตามที่อาตมาได้ชี้แจงมาทั้งหมดนี้ ก็เห็นว่าเป็นเวลาอันสมควรแล้ว ขออวยพรให้ทุก ๆ ท่านและทุก ๆ คนจงเจริญงอกงามตามธรรมวินัยตามหลักของพระพุทธศาสนา ท่านได้ตรัสไว้ดีแล้ว จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยคือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ คุณสารสมบัติด้วยกันทุกคนทุกท่านเทอญ

จึงขอสมมติยุติลงคงไว้เพียงเท่านี้เอวังก็มีด้วยประการะฉะนี้

เทศน์ครั้งที่ ๒๔๓ วันจันทร์ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๒ วันที่ ๓๑ ต.ค. ๓๘

เรื่อง อสทิสทาน

เป็นกัณฑ์ที่ ๒ ในหนังสือเล่มนี้

อคฺเค พุทฺเธปสนฺนานํ ทกฺขิเณยฺเย อนุตฺตเรตีติฯ

ผู้ที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้าถวายทานอันประเสริฐ ผู้เป็นบันทักขิเนยยะบุคคลเป็นทานอันสูงสุด

ณ โอกาสนี้อาตมาภาพจะได้นำธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาชี้แจงแสดงให้พุทธบริษัททั้งหลายก็ได้มาประชุมพร้อมเพรียงกันที่นี้ พระธรรมเทศนาที่นำมาแสดงในวันนี้เกี่ยวกับเรื่องการให้ทาน เพราะว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่ได้มาทำบุญตักบาตรเรียกว่าการถวายทานให้แก่ภิกษุสามเณรในตอนเช้าเสร็จภัตตะกิจแล้วทางอาจารย์ที่เป็นหัวหน้าก็ได้ให้พรตอนหนึ่งที่ว่า อคฺคโตเว ปสนฺนานํ อคฺคํ ธมฺมํวิชานตํอคฺเคพุทฺเธ ปสนฺนานํ ทกฺขิเณยฺเยอนุตฺตเรไปจนกว่าจะจบบทนี้ แต่บางท่านก็ไม่ทราบว่าเป็นพรเกี่ยวกับเรื่องอะไรเพราะเป็นคำบาลี ท่านก็แปลเป็นคำไทยไม่ได้ เพราะคำขึ้นต้นมีแต่อัคคะทั้งนั้น อัคคะนั้นแปลตามบาลีว่า ประเสริฐหรือสูงสุดหรือว่าดีที่สุดหมายถึงสุดยอดของความดี ของที่ถวายนี้เป็นของที่ดีเลิศที่สุดจะเรียกเป็นคำไหนก็ได้ อัคคะแปลตรง ๆ ว่าประเสริฐซึ่งเป็นคำให้พรหลายอย่างไปถึง อายุวรรณะ ยศ เกียรติคุณ ความสุข ความมีพละกำลังแข็งแรงอันประเสริฐอย่างยิ่งจงมีแด่ท่านผู้มีปัญญาถึงพร้อมด้วยธรรม อันประเสริฐเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายย่อมอนุโมทนาในความถึงพร้อมแล้วด้วยความประเสริฐของท่านทั้งหลายทั้งหมดนี้ท่านให้แก่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่มาทำบุญในวันนี้ จงถึงพร้อมด้วยพรดังกล่าวแล้วทุกคนในบทให้พรต่าง ๆ นั้น สำหรับวันนี้อาตมาจะชี้แจงแสดงในเรื่องการถวายทานแก่พระพุทธเจ้า เรียกว่า

ทานของท่านประเสริฐแล้วและพระพุทธเจ้าเป็นผู้สมควรได้รับทักษินาทานของท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย สำหรับการถวายหรือการให้พรนั้น ก็มีหลายอย่างหลายประการด้วยกัน ซึ่งท่านทั้งหลายคงจะได้ฟังกันอยู่บ้างแล้ว การถวายทานที่มีบุญ กุศลอันสูงสุด ที่เรียกว่ากาละทาน เช่นการทอดกฐินนั่นเอง พระมีกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ว่า จะถวายกฐินนั้นภายใน ๓๐ วันเท่านั้น นับจากวันออกพรรษาเป็นต้นไป ถึงกลางเดือน ๑๒ ก็เป็นอันหมดเขตการทอดกฐินทานพุทธศาสนิกชนก็ได้กระทำผ่านพ้นไปแล้วในปีนี้ ในระหว่างที่ยังไม่พ้นกำหนดถ้าใครผู้ใดผู้หนึ่งเขาจะทำการทอดกฐิน ได้บอกกล่าวเชิญชวนให้ร่วมในการทอดกฐินเพราะว่าเราไม่ได้กระทำเองเราก็ควรจะทำบุญอนุโมทนาทานกับเขา ตามกำลังความสามารถกับทุนทรัพย์ของตนอานิสงค์ก็จะได้รับสูงสุดสำหรับตัวเองซึ่งเรียกว่าอนุโมทนามัย บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาร่วมกับเขาผู้ทอดกฐินทานนั้นๆ ทานที่มีอนิสงค์รองๆลงมาเรียกว่าอาคันตุกะทาน คือทานที่ถวายแด่พระภิกษุที่มาใหม่คือที่ท่านสัญจรมาจากที่อื่นๆ(จากบ้านนอก) ตามจังหวัดต่างๆ ที่แจ้งมาอาศัยพักพิงความร่มเย็นของวัดอโศการามเพื่อศึกษาธรรมและศึกษาระเบียบประเพณีของวัดต่าง ๆ เพื่อนำไปปฏิบัติยังวัดของตนต่อไปท่านกล่าวว่ามีอานิสงค์มาก นอกจากนี้พระภิกษุ สามเณร ที่จำพรรษาอยู่ในวัดอโศการามนั้นหรือที่มาจากที่อื่นจะเดินทางกลับไป และที่จะออกไปปฏิบัติธรรมตามที่ต่างๆที่เรียกว่า สัปปายะ คือที่สะดวกสบายเอื้ออำนวยให้ในการปฏิบัติธรรมธุดงควัตร ในที่สงบสงัดปราศจากเสียงรบกวนตามป่า ตามเขา ตามเทือกเขาต่างๆเพื่อสงบจิตใจ สงบกายสงบวาจาของตนบำเพ็ญสมาธิภาวนา และวิปัสนาภาวนา ท่านที่จะไปแหล่งนั้นผู้ที่ทำบุญจะให้ทานกับทางวัดเรียกว่า คะมิกะทาน ทานกับพระที่จะไปด้วยจตุปัจจัยทั้ง ๔ เพราะขณะนี้จะเดินทางไปก็ต้องนั่งรถ

ไปทั้งนั้น ที่เดินไปด้วยเท้านั้นยาก เมื่อไปถึงปลายทางแล้วท่านก็เดินไปเพื่อหาที่วิเวกเอาเองอีกต่อหนึ่ง จากป่านี้ไปป่าโน้น จากถ้ำนี้ไปถ้ำโน้นตามระยะทางที่จะเดินไปได้ในวันหนึ่ง ๆ เรียกว่าเดินธุดงควัตรอย่างหนึ่งก็เรียกว่านวะหรทาน คือทานที่เกิดขึ้นทั้งของใหม่ ๆ เช่นว่าทำการปลูกมะม่วงไว้ ๑ ต้นหรือสวนมะม่วง กล้วยต่าง ๆ หรือผลไม้ทุกชนิดที่มีอยู่ เมื่อออกดอกออกผลแล้วตามฤดูของพืชนี้ที่จะให้ผลและไม่ตรงกันเขาก็นิยมตามประเพณีก็จะนำเอาผลไม้นั้นมาถวายพระสงฆ์สามเณรก่อนแล้วจะนำไปบริโภคหรือนำไปค้าขายต่อไปจึงเรียกว่านะวะหรทานทานที่ถวายครั้งแรกที่มีผลไม้เกิดขึ้น บางท่านที่อยู่ในภูมิประเทศ ที่เจริญแล้วเช่นกรุงเทพฯ หรือตามจังหวัดที่เจริญ ก็ไม่มีที่ๆจะปลูกผลไม้ ถ้าเราทำนะวะหรทานนี้ก็ได้ โดยที่เราไปซื้อเองจากตลาดค้าขายเช่นหน้านี้มีมะม่วงออกผล หรือหน้านี้สัปปะรดออกผลหรือหน้าทุเรียน มังคุด ลางสาด และอีกหลาย ๆ อย่าง แล้วอธิษฐานจิตว่าขอถวายนะวะหรทานนั้นแด่พระสงฆ์สามเณร ด้วยศรัทธาอันเลื่อมใสในพุทธศาสนาตั้งจิตจำนงนึกถึงพระพุทธเจ้าพระธรรมเจ้าและพระสงฆ์เจ้าทางศาสนา ซึ่งเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้าเพราะแต่ละท่านเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งมีศีลาจารวัตรที่มาอุปสมบท ก็เพื่อศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติในทางวินัยปิฎกพระธรรมปิฎกและพระสุตตันตปิฎกสุดแต่กำลังสติปัญญาเพื่อสืบหาพระพุทธศาสนาให้ยืนยงมั่นคงตลอดไปถึง ๕ พันพรรษาเรียกว่าผู้สืบศาสนา ตามอายุขัยของท่านจะอยู่ได้ถือว่าเป็นทานที่มีอานิสงค์มาก และยังมีอีกหลายอย่าง ท่านชี้แจงแสดงไว้ จะยกตัวอย่างให้ท่านเข้าใจ เช่น ชาวนาทำนาข้าว ข้าวเติบโตกำลังหวังที่จะออกรวงข้าวต่อไปเขาจะไปเกี่ยวรวงมาทำข้าวมธุปายาสชาวนาเขาทำกันจนเป็นประเพณีสืบทอมาทุกวันนี้ ต่อไปเมื่อข้าวเป็นรวงเขาเกี่ยวแล้วจะขนเข้าลานนวด เอาซังออกเหลือแต่เมล็ดข้าวที่สุดก็ไปใส่ในยุ้งหรือฉางของตน ก็จะพากันทำบุญลาน ทำบุญ เมื่อขนข้าวเข้า

ยุ้งและจะเอามาสีตำบริโภคก็มี ก็เอาข้าวนั้นหุงมาถวายพระสงฆ์ สามเณรก่อน สำหรับวันนี้จะชี้แจงแสดงถึงอสะทิสทานคือทานที่ถวายแด่พระสงฆ์ที่กลับมาสู่ที่วัดเดิมซึ่งได้ไปจำพรรษาอยู่ที่อื่นๆมาถึงวัดแล้วยังได้ทำบุญทำทานแด่ท่านครั้งแรก ท่านถือว่าเป็นกุศลอย่างยิ่งจะได้อธิฐานถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอสทิสทานคือทานที่ถวายแด่พระพุทธเจ้า ซึ่งเสด็จกลับปรากฏในพระธรรมบทกถาว่าในกาลครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันนี้ พระสมณะโคดมหรือจะเรียกว่า พระพุทธศากยะมุนีก็ได้ พระมีพระนามที่พุทธบริษัทสมมติเรียกกันพระองค์อุบัติเกิดขึ้นในสกุลวงศ์ศากยะกษัตริย์ จึงเรียก ศากยะบุตรหรือศากยะมุนี ในปีนั้น พระองค์ไปจำพรรษาอยู่ที่บุพพาราม ซึ่งพระนางวิสาขามหาอุบาสิกา สร้างถวาย พระองค์สั่งสอนพุทธบริษัทอยู่ถึง ๔๕ พรรษา ก็เสด็จไปประทับในที่ต่างๆ แต่จะประทับอยู่นานหลายพรรษา คือ พระเชตวันมหาวิหาร และบุพพารามมหาวิหาร ซึ่งมีอนาถบัณฑิตเศรษฐีสร้างถวายและบุพพารามพระนางวิสาขามหาอุบาสิกาสร้างถวายตามลำดับ ทั้งสองคนนี้มีพระคุณที่ค้ำจุนทางศาสนาโดยถวายอาหารแด่พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ยิ่งนักทุกวันที่พระองค์ประทับอยู่ ณ ที่นั้น เมื่อพระองค์เสด็จกลับจากบุพพารามเข้าสู่พระเชตวันมหาวิหาร เมืองสาวัตถี พระเจ้าปัสเสนทิโกศลโสมนัสปิติยินดียิ่งนัก จึงไปอาราธนานิมนต์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระอริยสงฆ์และพระสงฆ์ ๕๐๐ รูป ไปเสวยภัตตาหารในพระราชวัง พระพุทธเจ้าก็รับนิมนต์ในวันรุ่งขึ้น พระเจ้าแผ่นดินเสด็จกลับ จึงสั่งให้ราชบุรุษทั้งหลายจัดแต่งอาหารอย่างดีที่สุดถวาย ทรงสั่งให้ประกาศชาวเมืองทั้งหลายว่า พรุ่งนี้พระองค์จะถวายภัตตาหารแด่พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์อีก ๕๐๐ รูป ขอให้ประชาชนพลเมืองมาดูพระราชาของท่านบำเพ็ญบุญถวายทานอย่างใดบ้างในเช้าวันนั้นประชาชนพลเมืองทั้งหลายต่างก็พากันมาดูเป็นจำนวนมากว่าพระองค์จะถวายอาหารมากน้อยสักเท่าใด เหมาะสมไหม ดีอย่างไร ได้เห็นพระราชาจัดถวายอาหารอย่างดีถวาย

พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ ๕๐๐ รูป อุดมสมบูรณ์ที่สมควรแด่สมณเพศได้ ต่างก็พากันจำไว้เมื่อเสร็จภัตตกิจแล้วพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ทั้งนั้นก็อนุโมทนาทานแล้วเสด็จกลับพระเชตวันมหาวิหารประชาชนพลเมืองก็พากันไปทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์๕๐๐รูปไปเสวยภัตตาหารด้วยพระพุทธเจ้าก็รับอาราธนาแล้วไปทูลทางพระราชาให้พระองค์เสด็จไปดูที่พวกข้าพเจ้าทั้งหมด ประชาชนพลเมืองซึ่งถวายภัตตาหารแด่พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๐๐ รูปพรุ่งนี้พระราชาก็รับพอรุ่งเช้าก็พากันหาอาหารอย่างดีให้มากกว่าพระราชาถวายเมื่อวานนี้ พระราชาเสด็จมาทอดพระเนตรเห็นเข้า จึงตรัสว่า โอ้โฮ พวกชาวเมืองนี่ถวายอาหารมากมายดู ๆ จะมากกว่าเราถวายเมื่อวานนี้เสียอีก พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ทั้งนั้นก็อนุโมทนาเสร็จแล้วกลับสู่พระวิหารเชตวันตกตอนเย็นพระราชาก็ได้ไปอาราธนาพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๐๐รูปให้ไปรับอาหารในพระราชวังพระองค์ทรงรับแล้วประกาศให้ประชาชนมาดูอีกว่าพระองค์ถวายอาหารดีขนาดไหนพอรุ่งเช้าพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ก็เสด็จไปรับภัตตาหารที่พระราชาถวายประชาชนพลเมืองก็พากันมาดูอีกมากมาย เอ ? พระราชาทรงถวายภัตตาหารวันนี้เห็นจะมากกว่าภัตตาหารที่พวกเราถวายเมื่อวานนี้เสียอีก อย่ากระนั้นเลย พรุ่งนี้เราจะกระทำถวายภัตตาหารใหม่ เอาให้มากกว่าถวายวันนี้ ผลที่สุดก็ผลัดเปลี่ยนกันถวายวนเวียนอยู่อย่างนี้ถึง ๓ ครั้งพอครั้งที่ ๔ ก็มาตกแก่ชาวเมือง เขาก็พากันอาราธนาพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๐๐ รูปอีก ให้ไปถวายภัตตาหารในวันพรุ่งนี้พระองค์ก็ทรงรับนิมนต์รุ่งเช้าพระองค์ พร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๐๐ รูป ก็เสด็จไปฉันภัตตาหารที่ประชาชนชาวเมืองมาจัดถวาย ครั้งนี้ประชาชนพลเมืองจัดถวายภัตตาหารมากกว่าทุกครั้งใหญ่โตที่สุดที่ได้ทำมาแล้ว ทั้งพระราชาและประชาชนพลเมือง ต่างก็ไม่มีใครชนะกันได้ เพราะประชาชนพลเมืองถวายครั้งยิ่งใหญ่ยิ่งนัก

ก็ถวายของอย่างดีเลิศอย่างที่ท่านทั้งหลายได้รับพรเมื่อเช้านี้ในบท อคฺคโตเว ปสนฺนานํ ฯลฯ ล้วนแต่ของเลิศทั้งนั้น และมากมายเหลือเกินพระราชาเสด็จมาดูอีก และเห็นว่าครั้งที่ ๔ มีประชาชนพลเมืองได้ทำมากกว่าเมื่อวานนี้ซึ่งเป็นครั้งที่ ๓ จึงได้มาคิดอยู่ในพระทัยว่าจะทำอย่างไรจึงจะเอาชนะประชาชนชาวเมืองได้ จึงคิดว่าเราเป็นพระเจ้าแผ่นดินแล้วได้ทำบุญถวายภัตตาหารอย่างดีและมากที่สุด แต่ก็ยังสู้ของประชาชนพลเมืองไม่ได้ถ้าเราไม่สามารถจัดทำบุญถวายทานให้มากกว่าประชาชนพลเมืองนี้ได้แล้วก็โง่ที่สุด แล้วเรายอมตายเสียดีกว่าจึงเสด็จเข้ามาที่บรรทมคิดวิตกกังวลว่าทำอย่างไรจึงจะชนะประชาชนพลเมืองได้ก็ว้าวุ่นอยู่ในพระทัยในขณะนั้นนางมัลลิกาอัครมเหสีเข้าไปทูลถามถึงเรื่องที่พระราชาทรงวิตกเรื่องอะไรบ้าง พระราชาจึงตรัสว่า ฉันคิดอุบายที่จะทำบุญถวายทานให้ใหญ่กว่าประชาชนพลเมืองที่เขาทำครั้งที่ ๔ให้ชนะชาวเมืองให้จนได้ถ้าเช่นนั้นก็หมายความว่าเราจะมีชีวิตอยู่เปล่าๆเป็นถึงพระราชาแล้วยังเอาชนะประชาชนพลเมืองไม่ได้พระนางมัลลิกาจึงทูลว่าหม่อมฉันจะดำเนินการให้เองโดยจะเอาช้าง ๕๐๐ เชือก ม้า ๕๐๐ตัว โค ๕๐๐ ตัว เหล่านี้ เป็นต้น ที่ประชาชนพลเมืองหาไม่ได้มาเทียบรถพระราชา ๕๐๐ คัน จะถวายพระพุทธเจ้าด้วยเรียกว่าทำบุญใหญ่โตที่สุดพระราชาก็เห็นชอบและไปอาราธนานิมนต์พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๐๐ รูป ฉันท์ภัตตาหารที่ได้จัดไว้ พระองค์ก็ได้สละพระราชทรัพย์อีก ๑๔ โกฏิทุกวัน และถวายภัตตาหารทุกวันถึง ๗ วัน ส่วนประชาชนพลเมืองเห็นแล้วที่พระราชาได้ทำบุญถวายทานใหญ่โตยิ่งนักซึ่งพวกตนไม่สามารถจะกระทำอย่างพระราชาได้ จึงพากันยอมแพ้อย่างสิ้นเชิงในการนี้ได้มีอำมาตย์ ๒ คน ชื่อกาละ และคนหนึ่งชื่อ ชุณหะ ซึ่งเป็นคนใกล้ชิดดูแลรักษาเงินทองในพระคลังนั้น อำมาตย์ที่ชื่อกาละก็คิดในใจว่าพระราชาสละพระราชสมบัติทำบุญวันละ ๑๔ โกฏินี้ สิ้นเปลืองพระราชาทรัพย์เป็นจำนวนมากมายไม่น่าจะทำให้มันสิ้นเปลืองไปเลย น่าจะเอาทรัพย์เหล่านี้ไปจับจ่าย ซื้ออาหาร

ดี ๆ มาถวายแด่พระภิกษุสงฆ์เหล่านี้ก็ฉันท์อาหารบริบูรณ์พูลสุขเลย แล้วก็ไม่ได้ทำอะไร กลับไปกุฏิก็ไปจำวัดเสีย ฉันท์เช้าแล้วเอน ฉันท์เพลแล้วนอน ไม่ได้ทำประโยชน์อะไร ให้แก่สังคมและประเทศชาติอย่างไรเลย สิ้นพระราชทรัพย์ไปเปล่า ๆ เขาคิดไปเช่นนั้น (เรียกว่ามโนทุจริต)อิจจาริษยาไม่อยากจะให้เสียพระราชทรัพย์ ในพระคลัง ส่วนอำมาตย์อีกคนหนึ่งชื่อ ชุณหะ ก็คิดตรงกันข้ามว่าพระราชาทรงเสียสละพระราชทรัพย์ทำบุญให้ทานครั้งนี้ ได้อานิสงค์มากจะถวายปัจจัยอีกวันละ ๑๔ โกฏิเขามีจิตใจปีติยินดีด้วยในทานที่พระราชาบริจาคไปและมีจิตใจอนุโมทนาทานตามไปด้วย (เรียกว่ามโนสุจริต) วันสุดท้ายพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์ ๕๐๐ รูป เสด็จไปฉันท์ภัตตาหารที่พระราชวังเสร็จแล้วก็จงทรงดำริว่าอำมาตย์ ๒ คนคนหนึ่งชื่อนายชุณหะคิดมีปีติยินดีอนุโมทนาในทานที่พระราชาทรงกระทำแล้ว ส่วนอำมาตย์ที่ชื่อกาละนั้น ไม่เลื่อมใสแล้วยังตำหนิติเตียนในบุญที่บุคคลอื่นเขาทำด้วย,ตัวเองไม่ได้ทำซ้ำยังอิจฉาริษยาเขาด้วย พระพุทธเจ้าได้รู้ด้วยญาณของพระองค์แล้วว่าเมื่อฉันท์เสร็จแล้ว ถ้าเราจะให้พรยาว ๆ ก็จะทำให้กาละอำมาตย์นั้น ศรีษะจะต้องแยกออกจากกัน ๗เสี่ยงในขณะที่พระองค์ให้พรก็จะถึงแก่ความตายพระองค์คิดที่จะอนุเคราะห์ให้แก่อำมาตย์นั้นเสร็จภัตตกิจแล้วพระองค์ก็ให้พรเพียงสั้น ๆ ดังได้ยินพระสงฆ์ท่านเสร็จภัตตกิจ บางวันก็ให้พรยาวเช่น สัพพุทธาฯ บางวันก็ให้พรสั้นเช่นอายุโธ พลโธ ธีโรฯ ดังนี้ เป็นต้น พระองค์ที่จะเป็นหัวหน้าท่านจะดูกาละเทสะว่าควรจะให้พรบทไหนจึงจะเหมาะสม แก่อุบาสกอุบาสิกาที่มาทำบุญให้ทานตักบาตร (หรือใส่บาตร) เสร็จแล้วพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ทั้งนั้น ก็เสด็จกลับพระเชตวันวิการส่วนพระราชาก็สงสัยว่า เอ? ทำไมเราก็ได้ทำบุญถวายทานอย่างมากมายและดีที่สุดแล้วถึงวันละ๑๔โกฏิเป็นเวลา ๗วันพระพุทธเจ้าให้พรเราสั้นนิดเดียวสันนิษฐานว่าคงจะตรัสเพียง อายุ วรรณะ สุขะ พละ เท่านั้น ไม่สมกับทานที่บริจาคไปเลย เกิดความโทมนัส

เสียอกเสียใจขึ้น อย่ากระนั้นเลย ตอนเย็นเราจะไปเฝ้าพระพุทธเจ้าทูลถามเรื่อง จึงเสด็จไปยังพระเชตวันมหาวิหาร จึงกราบทูลพระพุทธเจ้าว่าข้าพระพุทธเจ้าได้ถวายทานอย่างดีที่สุดแล้วทำไมพระพุทธองค์จึงให้พรสั้นนิดเดียว พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่ามหาบพิตร เหตุที่อาตมาภาพให้พรสั้นก็เพื่ออนุเคราะห์กาละอำมาตย์ตามที่พระองค์ทรงทราบด้วยพระปรีชาญาณโดยตลอดดังได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วจะไม่อธิบายซ้ำอีกพระราชาก็ทรงเลื่อมใสศรัทธาพระพุทธเจ้ายิ่งขึ้นเป็นทวีคูณแล้วทูลว่าข้าพระองค์ได้เห็นแล้วพระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า บุคคลที่ไม่ยินดีในทานของผู้อื่นแล้วยังมีจิตอิจฉาริษยาด้วยพวกนี้จะไปสู่ทุคติเมื่อตนตายแล้ว ส่วนพวกที่เขาทำบุญให้ทานแล้วมีความปีติยินดีในทานนั้นบุคคลประเภทนี้เมื่อตายไปแล้วจะไปสู่สุคติมีสวรรค์ที่เป็นไปในเบื้องบนทุกคน และกล่าวคาถาแปลเป็นความว่า บุคคลที่ตระหนี่ไปสู่เทวโลกไม่ได้เลยพวกคนพาลย่อมไม่สรรเสริญทาน ส่วนนักปราชญ์จะอนุโมทนาทาน เพราะเหตุนั้นเขาจึงมีความสุข เมื่อจบพระธรรมเทศนาชุมชนนั้นก็ได้มีชุณหะอำมาตย์อยู่ในที่นั้นด้วยก็ได้สำเร็จเป็นพระอริยะบุคคลโสดาบัน พระราชาเมื่อทราบเรื่องราวเช่นนั้นก็เสด็จกลับมาถึงพระราชวังก็ขับไล่กาละอำมาตย์ออกไปให้พ้นจากราชอาณาจักรของพระองค์ที่ปกครองอยู่ ขับไล่ไสส่งไปเลย และได้สั่งให้ชุณหะอำมาตย์นั้นได้เสวยราชเป็นพระเจ้าแผ่นดินของพระองค์มีกำหนด ๗ วันให้บำเพ็ญบุญ ทำบุญทำทานเหมือนกับที่พระองค์ได้ทรงทำตลอดเวลานี่ก็เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันมาจนกระทั่งปัจจุบันทางสุตปิฎกได้ยกขึ้นมาชี้แจงให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้ทราบ ต่อไปก็จะกล่าวถึงเรื่องราวอิจฉาริษยา ชุณหะอำมาตย์นี้โดยมากเราจะเห็นพุทธศาสนิกชนของเราทั่วไปจะได้ยินได้ฟังอยู่เสมอ ๆ เรื่องการทำบุญนั้นมักจะพูดในเชิงตำหนิติเตียนหรืออิจฉาริษยานั้นเหมือนกับกาละอำมาตย์หรือชาวเมืองเขาเรียกกันว่า มือไม่พายยังเอาตีนราน้ำ เที่ยวพูดติฉินนินทา คนว่าคนนั้น ทำบุญเพื่อเห็น

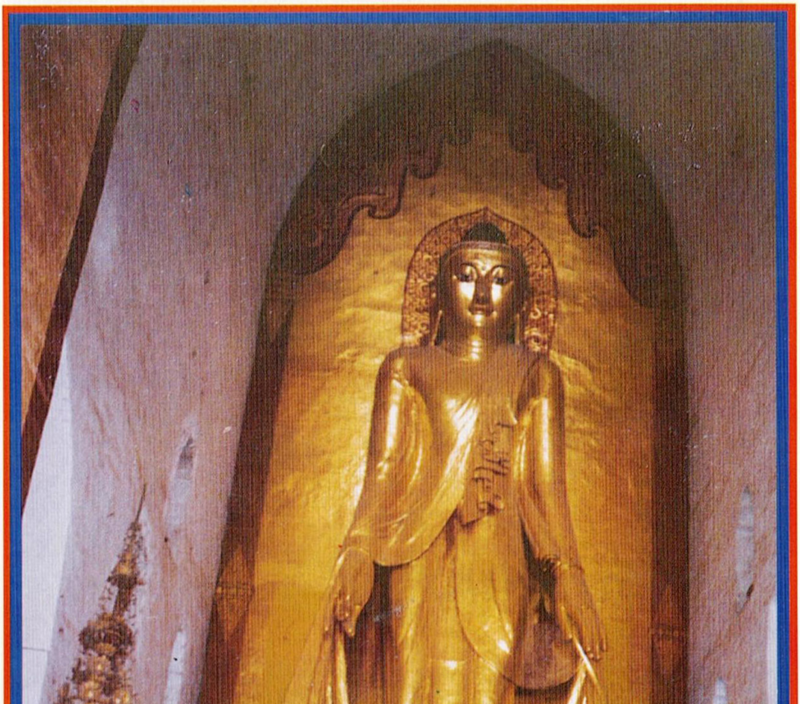
แก่หน้าทำบุญเพื่อเกียรติยศชื่อเสียง ทำบุญเพื่อจะเอาอนุโมทนาบัตรเอามายื่นในภาษีรายได้ประจำปี ก็จะช่วยลดหย่อนตามที่ได้ทำบุญไปจะได้ยินบ่อย ๆ พระจะทำหรือโยมจะทำ ถ้าเราจะไม่ทำท่านสอนให้ถืออุเบกขาวางเฉยเสีย เมื่อเราไม่ยินดีกับผู้อื่นเขาจะทำบุญ อย่าไปคิดว่าที่คนนั้นทำบุญหวังอยากจะได้หน้าเป็นต้น จึงขอให้ท่านทั้งหลายไปพิจารณาอย่าให้อกุศลกรรมที่ไม่บังควรจะเกิดให้เกิดขึ้นจะทำให้เราตกนรกไปด้วย อย่างกับกาละอำมาตย์คนนั้นเมื่อตายไปแล้วก็ได้ไปเกิดในนรกภูมิเลยไม่มีทางที่จะไปสู่สุคติคือสวรรค์ได้ท่านจึงสอนให้เราถืออุเบกขา เมื่อมีคนเอาซองมาแจกให้ทำบุญในการทอดกฐิน เราควรจะอนุโมทนาและว่าคราวนี้ยังไม่พร้อมที่จะทำได้ คราวหน้าอย่าไปพูดว่าวานนี้ก็ซองหนึ่ง วันนี้ก็อีกซองหนึ่ง ยุ่งจังชุลมุนวุ่นวายกฐินอะไรนักหนีนักหนาอะไรเหล่านี้ฉันไม่ทำหรอก ใครอยากได้หน้าก็เชิญทำเองเถิด ซึ่งเป็นการทำจิตใจของตนเองให้เศร้าหมอง เกิดขึ้นกลายเป็นอกุศลกรรม คิดไม่ดีเป็นมโนทุจริตกรรม ขอให้ท่านโปรดพิจารณาโดยรอบคอบให้ดี จำไปปฏิบัติด้วย ก็กลายเป็นผลบุญเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ต่อไปจะได้พูดถึงอสทิสทานที่กล่าวมาแล้ววันนี้ ก็หมายถึงการทำกุศลที่กลับเช่นพระพุทธเจ้าที่กลับจากการไปจำพรรษาจากบุพพารามมาสู่เมืองสาวัตถีที่พระวิหารเชตวัน ซึ่งอยู่ห่างไกลอย่างนี้เรียกว่า มีอานิสงค์มาก ที่กล่าวไว้ตอนต้นตามหลักธรรมถ้าเรามีมโนสุจริตนั้นได้บุญอยู่แล้ว เพียงแต่คิดเท่านั้น เช่นเราคิดว่าพรุ่งนี้เราจะไปถวายทานใส่บาตรแก่พระภิกษุสามเณรเพื่อจะได้รับศีล ๕-๘ ไปตาม และได้ฟังพระธรรมอันเป็นคำสั่งสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยพระภิกษุสงฆ์ได้น้อมนำมาแสดงซึ่งเป็นผู้สืบต่อพระพุทธศาสนา การคิดเช่นนั้นเป็นมโนสุจริต ก็ได้ส่วนบุญ แล้วอันเป็นกุศลจิต ๆ ที่คิดเป็นกุศลอันเป็นความเฉลียวฉลาด บัณฑิตทั้งหลายก็สรรเสริญผู้ที่คิดดีคิดชอบคิดถูกไปตามทำนองคลองธรรมพรุ่งนี้เราไปทำอย่างที่กล่าวมา เสร็จแล้วสายหน่อยก็ไปรับศีลอุโบสถ ได้ฟังธรรมเทศนาเพราะ

หน่อยก็ไปรับศีลอุโบสถ ได้ฟังธรรมเทศนาเพราะการคิดดีสืบต่อกันมาแล้ว ระหว่างที่ฟังธรรมเทศนาก็บำเพ็ญสมาธิด้วยในตัว ทั้งเช้าทั้งบ่ายที่ท่านได้ฟัง ฟังไปก็นั่งพิจารณาตามไป จะพิจารณาอะไรเช่นเราพิจารณาขันธ์ทั้ง ๕ แปลว่ากองหรือส่วนหนึ่งหรือหลาย ๆ กองมารวมกันก็มี ๕ อย่างตามที่เราได้พากันสวดมนต์อยู่ทุกวัน แล้วที่เรียกว่าทำวัตรเช้าคือ รูป-เวทนา-สัญญา-สังขาร-วิญญาณ เมื่อพิจารณาได้ดีก็จะเป็นธรรมที่ต่อเนื่องขึ้น ไปถึงพระปรมัตถ์คือพระนิพพานก็ยากเหมือนกันที่จะพิจารณาให้ถี่ถ้วนได้ เมื่อพยายาม พิจารณาด้วยดีและเห็นจริงทั้งของขันธ์๕แล้วจึงจะไปถึงพระนิพพานอันเป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งของพวกเราทั้งหลายซึ่งมีชีวิตอยู่ในขณะนี้ แต่ในทางโลกเขาก็นำไปใช้กันมาก เช่นเขาจะพูดถึงโครงการต่าง ๆ ที่เขาจะดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมขึ้นมาอย่างนี้เป็นต้นที่เขาจะมาอ้างอวดกันอยู่ในที่ทั่วๆ ไปเช่นในทางวิทยุ ทางโทรทัศน์และทางหนังสือพิมพ์จะได้ยินเขาพูดกันบ่อย ๆ ที่นี้คำว่ารูปแบบนั้นมันกินความกว้าง มิใช่ทำอย่างเดียว ให้มันเกิดรูปธรรมขึ้น ไม่ใช่อย่างนั้น รูปธรรมนั้นมันครอบจักรวาล รูปธรรมมันมีอยู่ทุกอย่างหมดที่เราสามารถมองเห็นและที่เรามองไม่เห็นก็ทำได้เช่นรูปต่างๆ ที่เรามองเห็น รูปพระพุทธรูป รูปท่านพระสงฆ์ รูปวิหารต่าง รูปถนนหนทาง ซึ่งมันมองเห็นเป็นรูปขึ้นมา แต่บางอย่างไม่มีรูปก็สามรถทำให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้ เช่นโทรทัศน์วิทยุ เสียงออกมาได้ มีรูปให้เห็นได้ หรือมองเห็นหรือโทรศัพท์นั้นมาตามเสียงตามสายที่เราพูดกันรู้กันได้มีความหมายสื่อกันได้ นี่เรียกว่ารูปทั้งหมดที่เป็นธาตุเราเรียกว่ารูปธาตุที่นี้มีรูปธรรมแล้ว มันก็มีนามธรรมเรามองไม่เห็น เพราะมันแฝงอยู่ในจิตของทุก ๆคน เรียกว่านามธรรมคือมีแชื่อสมมุติเรียกกันว่านามธรรม ๔ อย่างคือเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แต่ละอย่างมันก็แยกส่วนลงไปไม่เหมือนกัน อย่างเวทนามันก็แยกออกไปเป็นสุขเป็นทุกข์ และไม่เป็นสุข ไม่ทุกข์ คืออยู่กลางๆ มันมีแก่ตัวของเราเองที่

ต้องเสวยอารมณ์นั้น ๆ ทุก ๆ วัน ตั้งแต่ตื่นขึ้นมาถ้าเราพิจารณาให้ดีก็จะรู้ทันที และถ้าเราพิจารณาก็จะเห็นเป็นของธรรมดาไปเราไม่สนใจ ไม่เอาใจไปใส่มันถ้าเราพิจารณาแล้วธรรมชั้นสูงก็จะเข้ามาปรากฏแก่เรา เพราะมันไม่มีตัวให้เราเห็นก็เป็นปรมัตถไปแล้วเรามองไม่เห็นมีแต่ชื่อ เช่นเวทนาก็คือการเสวยในอารมณ์ต่าง ๆ ก็มีอยู่ ๒ อย่างคือ สุขและทุกข์ อารมณ์ที่เราชอบอกชอบใจเรียกว่าอิฏฐารมย์มีความหัวเราะออกมาโสมนัสยินดีส่วนอีกอย่างหนึ่งเรียกว่าอนิฏฐารมณ์ความไม่พออกพอใจที่ได้ยินได้ฟังมาก่อให้ความทุกข์ก็ให้เกิดโลภะ โทสะ โมหะขึ้น เราก็รู้อยู่กับตัวเรา เช้าขึ้นมามันก็เป็นทุกข์แล้ว เช่นจะต้องปัสสาวะ อุจจาระ ล้างปาก แปรงฟันที่มันเหม็น,ทุกข์ที่จะไปทำงาน นั่งรถเมล์รถมันติดเป็นแถวเป็นแนว บางครั้งก็มีน้ำท่วมถนน รถต้องวิ่งช้า ๆ เวลากลับบ้านเราก็เป็นทุกข์อีกในการเดินทาง เมื่อเราไปถึงที่ทำงานก็นั่งทำงาน เพราะไม่มีน้ำท่วมขึ้นไปถึงก็นับว่าเป็นสุขแล้ว นั่งนาน ๆ เข้าก็เป็นทุกข์อีกเมื่อยตามแข้ง ตามขา เหมือนกับที่พวกเราทั้งหลายกำลังนั่งสมาธิ นั่งนาน ๆ มันก็ปวดหลังปวดเอว เป็นเหน็บเป็นชากันขึ้นมาในร่างกายของเรา ท่านจึงสอนว่าเมื่อมันมีอาการปวดดังกล่าว ท่านทำใจให้สงบและมุ่งจิตไปสู่ที่เราเมื่อยเวลาเจ็บนั่นมันก็จะหายไป ทำจิตใจไม่ได้ก็ต้องลุกออกไปเดิน หรือล้างหน้าเสีย ให้ความรู้สึกต่าง ๆ นั้นมันหายไปได้

เสร็จแล้วก็มานั่งสมาธิใหม่ที่นี่อุเบกขาซึ่งมันอยู่ในระหว่างกลางความสุขและความทุกข์มันจะอยู่กลาง ๆเฉยไม่ได้ มันจะอยู่เล็กน้อย แล้วจิตก็จะเอนเอียงไปในทางสุขหรือทางทุกข์อีกมันจะวนเวียนอยู่อย่างนี้ตลอดไปสัญญาแลความจดความจำเข้าก็รู้อยู่แล้วการเรียนหนังสือก็อาศัยความจดความจำ และล่วงเลยมาหลายปีแล้ว อย่างเช่นรู้จักบิดา มารดา ลูก ภรรยา พี่ ป้า น้า อา เป็นต้น คือระลึกในปัจจุบันนี้ เช่น เมื่อวานนี้เราไปเผาศพบุคคลนั้นบุคคลนี้ เราก็จำได้ แต่พอนาน ๆ ไป ความจำเหล่านั้น มันก็จะค่อย ๆ เสื่อมไปตาม สภาวะธรรม

ความเป็นจริง อายุมากเข้ามันก็เสื่อมลงมาเข้าอย่างอาตมานี้มันก็เสื่อมลงไปมากแล้ว เพราะอายุตั้ง ๘๒ ปีแล้ว เมื่อสมัยที่เราเป็นเด็ก เป็นหนุ่ม เป็นสาว บัดนี้เราก็จำไม่ได้แล้ว ต่อไปข้อ ๓ คือสังขาร ๆ ในที่นี้หมายถึงเครื่องปรุงแต่งจิตใจของเราให้มันเกิด ให้มันมีขึ้น ไม่ใช่สังขารคือตัวของเรานะ ตัวเราเรียกรูปขันธ์ หมายเอาความปรุงแต่งจิตใจของเรา คือความนึกคิด คิดดี หรือปรับปรุงในจิตคิดแต่สิ่งที่ดี ๆ พูดก็ดี จะทำอะไรก็ทำด้วยดีเรียกว่ามโนสุจริต ถ้าเวลาปรุงแต่งจิตไปในทางคิดชั่ว เช่นในเรื่อง ราคะ โทสะ โมหะ มานะ ความถือตัว และมีความเห็นไปในทางที่ชั่ว ๆ คือโมหะ หรือเรียกว่ามโนทุจริตคืออกุศล เข้าปรุงจิตก็เรียกว่ากุศล มีอยู่ ๒ อย่าง คือ บาปและบุญ เช่นปรุงในทางบาป เช่นคิดว่าพรุ่งนี้จะลักขโมย หรือปล้นทรัพย์บ้านนั้น บ้านนี้ ก็เกิดบาปแล้ว เพียงคิดเท่านั้นเมื่อลงมือทำตามที่คิดไว้ก็ผิดกฎหมายของบ้านเมือง เจ้าหน้าที่ก็จับได้นั้นท่านต้องได้รับทุกข์อย่างไรนั้นจะไม่อธิบายให้ท่านนึกดูก็แล้วกันผลมันจะเป็นอย่างไร ทั้งในโลก ท่านจะต้องเสวยทุกข์อีกยิ่งหนักว่าโลกนี้ ถ้าเราคิดดีแล้วอะไรมันเป็นบุญเป็นกุศลไปทั้งหมด ก็มีนัยตรงข้ามกับอกุศล จะไม่อธิบายให้ท่านทั้งหลายจะเข้าใจเอง จะอธิบายประกอบเล็กน้อยเมื่อใจเราคิดดีแล้วเช่น เรานั่งสมาธิภาวนา กายก็ทำดี เช่น เรากราบไหว้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ด้วยเบ็ญจางคประดิษฐ์ คือ ๕ อย่าง นั่งคุกเข่ากราบลงไปพร้อมด้วยหัวเข่าห่างพอสมควรให้ศรีษะอยู่ตรงกลางหลังมือ ๒ ข้างที่แบะออก ส่วนวาจาเราก็พูดแต่วาจาที่อ่อนหวานเรียกว่ามธุรสหรือปิยะวาจาพูดดีพูดอย่างไรขอให้ท่านพิจารณาคำพูดของท่านเอาเอง ส่วนใจนั้นก็คิดดี เช่นคิดจะทำบุญทำทานต่างๆ ตามความเหมาะสม เมื่อเราทำดี-ทำชั่ว แล้วก็จะส่งเข้าไปสู่วิญญาณขันธ์ คือความรู้พิเศษคือทั้ง ๓ หรือ ๔ อย่างมันจะเข้าไปสู่วิญญาณขันธ์ที่ทั้งหมด เป็นนามธรรมข้อสุดท้าย ตามที่อาตมาได้แสดงมาในเรื่องอสะทิสทาน เป็นเรื่องใหญ่ และมีตัวอย่างเล็กน้อยที่ยกมาให้เห็น เพราะพาดพิงไป

รูปพระพุทธรูปสวยงามงานในพระเจดีย์ใหญ่กรุงมัณฑเล
เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙
โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

รูปต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จประทับนั่งใต้ต้น หันพระพักร
ไปด้านทิศตะวันออกบำเพ็ญบารมีจนสำเร็จเป็นต้นที่ ๔ อายุ ๑๓๐ ปี เอามาจาก
กำแพงพุทธคะยา ซึ่งงอกจากเม็ดที่ขึ้นอยู่โดยอ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร
แต่ ต.ค. ๒๕๓๔ ปลูกไว้หน้าวิหาร วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

ถึงด้วย เป็นเรื่องที่ง่าย ๆ ที่ท่านพิจารณาเองก็จะรู้ได้โดยใช้ โอปนยิโก ปจฺจตฺตํเวทิตพฺโพวิญฺญูหิติ ให้น้อมธรรมนั้นเข้าพิจารณาด้วยตนเอง ก็จะได้รู้ด้วยตัวเอง ดังนี้ แม้คนอื่นจะมาแบ่งแยกหรืออะไรก็ไม่ได้ จะต้องทำด้วยตนของตนเอง จะให้นั่งสมาธิภาวนาแทนเราก็ไม่ได้,หรือเราทำแทนเขาก็ไม่ได้ทั้งนั้นในที่สุดแห่งการแสดงพระธรรมเทศนาในวันนี้อาตมาขออำนวยอวยพรให้ท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่ได้สดับรับฟังมาจนจบนี้ ขอให้ท่านทั้งหลาย จงประสบความสุข ความเจริญและก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรมของท่านจงสำเร็จ จงสำเร็จนั้น จงสำเร็จ จนถึงนิพพานในโอกาสนี้ ทั้งชาตินี้และในอนาคตกาลชาติหน้าจงทั่วกันทุกคนทุกท่านเทอญ จึงขอสมมติยุติลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้

มงคลยอดชีวิต(ชยมงคลสูตร) ๓๘ ประการ

ของสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร)วัดพระศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งท่านได้ถึงแก่มรณะกรรมไปแล้ว ท่านได้เรียบเรียงแต่งไว้ มีคำอธิบายดีมาก เป็นหนังสือ ๒ เล่มใหญ่พอสมควร เป็นแนวทางที่พุทธบริษัทจะได้ถือปฏิบัติตามได้ ตามแนวทางที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงตรัสชี้แจงแสดงแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย ที่มีความสงสัยว่า ในโลกนี้มีอะไร? ที่เป็นมงคลแก่ชีวิต จึงได้พากันไปทูลถามพระองค์จึงได้ตรัสเป็นมงคลสูตรให้ทราบ ณ วัดเชตวันมหาวิหารกรุงสาวัตถี อาตมาได้แสดงพระธรรมเทศนาไปแล้วทั้ง ๓๘ ประการ ใช้เวลาการแสดง ๓๘ วัน วันละ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที เป็นเรื่องยาวอัดได้ถึง ๓๘ เทป แสดงข้อละวัน ฉะนั้นอาตมาจึงคัดเอาแต่เฉพาะที่สำคัญ ซึ่งเป็นคำกลอนและคำโคลงที่เป็นคติ อ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายกว่าที่จะอ่านทั้งเล่ม โดยจะย่อ

เป็นเรื่องในแต่ละหัวข้อได้พิมพ์ไปแล้วจนกว่าจะจบ ได้พิมพ์ลงในหนังสือเล่มนี้แจกเป็นธรรมทานต่อถึงข้อที่ ๑๒ เป็นต้นไป ณ คำบาลีว่า

ปุตฺตสงฺคโห การสงเคราะห์บุตร (ลูก)

การสงเคราะห์ลูกเป็นภาระกิจที่ยาก ยากกว่าการปกครองบ้านเมือง แม้พ่อ แม่จะมีสิทธิ์สงเคราะห์ลูกโดยหน้าที่จริง แต่สงเคราะห์ลูกด้วยความรัก ซึ่งยากยิ่งนักจะปรับความรักกับความสงเคราะห์ให้เข้ากลมกลืนกันได้เพราะบางทีความรักนั่นเองคือศัตรูของความสงเคราะห์กลับเป็นเหตุให้ลูกต้องพลอยเสื่อมเสียไปด้วย

ความผิดที่เกิดขึ้นในการปกครองบ้านเมือง เราอาจแลเห็นและจับตัวได้ง่ายกว่า แต่ความชั่วที่เกิดขึ้นแก่ลูกนั้น มักมีความรักที่เข้ามาเป็นเยื่อบังตาเสีย ของพ่อแม่ให้ไม่ค่อยจะแลเห็น หรือไปเห็นเอาเมื่อแก้ไม่ไหวแล้ว ดังนั้นเมื่อพ่อ แม่ทราบว่า การสงเคราะห์เป็นภารกิจที่ยาก อยากปรับความรักกับการสงเคราะห์ให้เป็นไปโดยชอบธรรม ที่ความรักเป็นนิสสัย สันดานของพ่อ แม่ มาแต่วันที่ลูกเกิดแล้วนับเป็นกฎเกณฑ์ข้อใหญ่ในการสงเคราะห์ลูกแต่เมื่อพ่อ-แม่สงเคราะห์ลูกด้วยความรักอย่างเดียวไม่อาศัยเป็นธรรม เข้ากำกับด้วยนั้นอาจนำลูกไปในทางที่เสียหรือตามใจลูกในทางเลวทรามเพราะความรักนั้น จะชักให้การสงเคราะห์ลูกออกนอกลู่นอกทาง ทำให้ลูกต้องพลอยเสื่อมเสียไปด้วย ฉะนั้นการสงเคราะห์ลูก จึงเป็นภารกิจที่ยาก ยากกว่าการปกครองบ้านเมืองจริง ๆ เมื่อพ่อ แม่สงเคราะห์ลูก ถ้ารักลูกโดยเหตุโดยผลแล้วเห็นลูกที่ทำการผิดใด ๆ แม้แต่ความผิดเล็กๆ น้อยๆ ก็รีบชี้โทษให้เขาเห็น และห้ามไม่ให้กระทำเสีย เพราะการกระทำความชั่วครั้งแรกแม้จะนิดหน่อย ถ้าปล่อยให้เขาทำร่ำไปจนใจด้วยแล้ว ลูกก็อาจจะทำความชั่วอย่างใหญ่ได้ ส่วนตัวพ่อ แม่เอง ก็ควรจะกระทำแต่ความดีให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกได้เห็นเพราะตัวอย่างเป็นครูที่ดีที่สุด แม้จะไม่มีปากสั่งสอนเลย ก็ยังไม่มีครูใดสู้ได้

ตัวอย่างที่ดีที่พ่อแม่แสดงให้ลูกได้เห็นอยู่นั้นจะทำให้เกิดความชินขึ้นในใจลูกอยู่ตลอดชีวิต คำสั่งสอนที่ดีและแสนดี ถ้าไม่มีตัวอย่างให้แลเห็นด้วยตาแล้วก็ไม่รู้จะมีอำนาจทำให้เกิดประโยชน์มากนัก ตรงกับคำโบราณว่า"สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น" ต่อไปนี้คือคำโคลงสุภาษิต

รักบุตรสุดเสน่ห์เอื้อ เอาใจปางผิดบ่อแสดงภัย เพื่อห้ามเยื่องนี้ก็นับในฐานเกลียด บุตรแฮผิดรักควรให้คร้าม ผิดต้อง ตีสอน(วชิรญาณ ปี ๑๑๒)

ลูกทุกคนพึงทราบเถิดว่า พ่อแม่อยู่ในวัยสูงอายุกว่าลูกได้เห็นเดือนเห็นตะวันมาก่อนลูก เคยรู้ทีได้ทีเสียมามากกว่าลูกหวังดีต่อลูก เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ และมีความประสงค์ส่วนใหญ่อยู่ที่ต้องการให้ลูก เคยรู้ทีได้ทีเสียมากกว่าลูกที่ต้องการให้ลูกสืบสายวงศ์สกุลให้เจริญแพร่หลายเหมือนพื้นแผ่นดินเป็นที่ตั้งขึ้นแห่งหมู่ไม้ แผ่พืชแพร่พันธ์ให้เจริญขึ้นเป็นดงใหญ่ พึงสังเกตุดังคำโบราณที่เป็นคติ ดังต่อไปนี้ ลูกที่เกิดมาอยู่ในคำสั่งสอน มั่งคั่งสมบูรณ์ด้วยทรัพย์ ญางคาร เจริญในคุณธรรมในความโอบอ้อมอารีย์ในความกล้าหาญในทางที่ได้ประโยชน์วิทยาการก็เป็นแต่บุตรถูกของพ่อแม่ ฉะนั้นจะนับผู้มีลูกหลายคนว่าโชคดีได้ไฉนถ้าลูกเหล่านี้เป็นเหมือนทะนานเปล่ามีเต็มอยู่ในยุ้ง มีลูกผู้บำรุงสกุลเพียงคนเดียวยังดีกว่า เพราะเขาเป็นศรีสง่าแก่พ่อแม่และวงศ์สกุล "ลูกคนใดโง่แสนโง่ ขี้เกียจแสนเข็ญ เป็นคนอกตัญญู คนเนรคุณ ประพฤติในพ่อแม่ไม่น่าปลื้มใจ ขออย่าให้สตรีไร ๆ ตลอดลูกผู้เป็นเช่นนั้นเลยนะแม่คุณ" บุตรดีเป็นที่ปลื้ม เปรมกมล แห่งชนกชเนตี้ตนค่ำเช้าบุตรชั่วบ่โดยกล กิจสั่งสอนแฮให้ท่านทั้งสองเศร้า เสื่อมสิ้นยินดี (วชิรญาณ ปี ๑๑๒)

<u>ลูกโดยประเภท</u>

ตามทรรศนะทางศาสนา การนับลูกในชั้นชาดก ท่านแบ่งลูกออกเป็น ๓ ประเภท ดังชื่อปรากฏในปัณฑรชาดก ติงสนิบาตว่า

๑. อันเตวาสี ลูกที่อยู่อาศัยเรียนศิลปวิทฯ **เรียกว่าลูกศิษย์**

๒. ทินนกะ ลูกที่เขามอบให้เช่น **ลูกเลี้ยงหรือลูกบุญธรรม เรียกว่าลูกเลี้ยง**

๓. อัตรชะ ลูกที่อาศัยเกิดว่า ลูกในไส้ หรือลูกตัว

ให้จำง่าย ๆ ขั้นคือ **ลูกศิษย์ ลูกเลี้ยง ลูกตัว**

จากขั้นชาดกขึ้นมาถึงชั้นพระสูตรการนับลูกในบ้านชั้นพระเป็นสูตรนี้ท่านแบ่งลูกในไส้ (อัตรชะ) ออกเป็น ๓ ชั้น คือ **ชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นต่ำ** ภูมิธรรมของลูกนั่นเป็นเกณฑ์และเอาภูมิธรรมของพ่อแม่เป็นเครื่องบวก ลบ ดังมีชื่อปรากฏในตโยปุตตสูตรว่า

๑. อภิชาตบุตร ลูกชั้นสูง

๒. อนุชาตบุตร ลูกชั้นกลาง

๓. อวชาตบุตร ลูกชั้นต่ำ

คำอธิบาย โดยย่อเอาแต่เนื้อความที่เป็นสาระลูกชายหญิงที่มีภูมิธรรมสูง เมื่อเกิดมาแล้วพอได้รับการฝึกฝนอบรมที่มีคุณลักษณะรุดหน้ายิ่งกว่าพ่อแม่ ทำความดีเสริมสร้างตนให้เจริญก้าวหน้า มีฐานะสูงเด่นยิ่งกว่าวงศ์สกุลเดิม ช่วยให้วงศ์สกุลเดิมพลอยมีความรุ่งเรืองตามไปด้วยนับว่าเป็นคนที่มีประสิทธิภาพดำรงค์วงศ์สกุลให้เจริญก้าวหน้านี่คือภิชาตบุตรแปลว่าลูกมีคุณธรรมและฐานะยิ่งใหญ่กว่าพ่อแม่ลูกชายหญิงที่มีภูมิธรรมปานกลาง เมื่อเกิดมาได้รับการฝึกฝนอบรมแล้ว ก็มีดีเสมอทัดเทียมกับพ่อแม่อาศัยวงศ์สกุลดำรงชีวิตให้ทรงตัวอยู่ ไม่ทำให้ทรุดและส่งเสริมให้ดี หรือไม่กระเตื้องขึ้น และเสื่อมลง ยังเป็นที่ต้องประสงค์ของพ่อแม่อยู่นี่คืออนุชาตบุตร แปลว่าลูกพลอยตามพ่อแม่ ลูกหญิงชายที่มีภูมิธรรมต่ำ เมื่อเกิดมาแม้

ได้รับการฝึกฝนอบรมแล้ว จะพยุงให้ดีขึ้นเท่ากับพ่อแม่หาได้ไม่เป็นคนที่ไม่ยอมรับความดีมีแต่ความประพฤติต่ำทรามต่อศักดิ์ศรีของพ่อแม่ให้ทรุดต่ำลงผลาญความดีของวงศ์สกุลให้พินาศ นี่คือวชาตบุตร แปลว่าลูกชาติชั่ว ผลาญตัวเองผลาญพ่อแม่ เป็นลูกชนิดลูกต้นไผ่เกิดมาแล้วก็ฆ่าต้นใหญ่ให้ตายไปหรือเหมือนต้นกล้วยเช่นเดียวกัน ตามพระพุทธดำรัสในสิงคาลกะสูตรอันเป็นหลักการเหมาะสมครบถ้วน ควรแก่การปฏิบัติซึ่งพ่อแม่ควรถือปฏิฐอย่างยิ่งเป็นอุบายสงเคราะห์ลูกเป็นอย่างดี มีอยู่ ๕ สถานคือ

๑. การป้องกันลูกจากความชั่ว ที่เป็นไปใจความแห่งพระราชดำรัสในข้อว่า "ปาปานิเวเรนติ" และมีจุดสำคัญอยู่ที่ตรงเป็นห่วงเราว่าจะหลงไปยินดีในบาป และเห็นบาปเป็นดังน้ำผึ้ง แต่ไม่มองเห็นทุกข์ที่จะตามมา เหมือนปลามองเห็นแต่เหยื่อไม่มองเบ็ดเป็นลูกชนิดลูกไผ่ที่ฆ่าต้นไผ่ จึงให้ดำรัสสั่งให้พ่อแม่ของเรา คอยป้องกันเราจากความชั่วต่าง ๆ ที่จะทำให้เราเสียก็มีอยู่มากมาย เช่นคนเย่อหยิ่ง จองหองหัวดื้อ หัวรั้น ว่ายาก สอนยาก ใจน้อย โกรธง่าย ขี้ลัก ขี้ขโมย จู้จี้ ขี้บ่น ขี้ปด ขี้คดโกง เจ้าเล่ห์ หลอกลวง เจ้าตลบตะแลง ขี้เหล้า ขี้ฝิ่น ขี้กัญชา ขี้เกียจ ขี้คร้าน ขี้มักง่าย ขี้เหลวไหล ขี้เล่นการพนัน เป็นต้น ซึ่งแล้วแต่ชวนให้คนเพลิดเพลินในสิ่งอันจะให้โทษ

๒. พ่อ แม่ สอนให้ลูกตั้งอยู่ในความดี นี่เป็นใจแห่งพระราชดำรัสสอนไว้ว่า "กลฺยาณํ นิเวสนฺติ" และมีจุดสำคัญอยู่ที่ตรงเมตตา หวังให้เราเป็นคนดี แม้พ่อแม่ของเราก็หวังให้เราเป็นคนดีทันตาต้องรับภาระแนะนำพร่ำสอนด้วยความเมตตากรุณา ลูกชายลูกหญิงจงทรบเถอะว่าการทำดีรู้กันได้ไม่พ้นประตู แต่เมื่อทำชั่วอื้อฉาวไปไกล เหมือนสีขาวเปื้อนสีขาวไม่มีใครสนใจเมื่อสีดำเปื้อนสีขาวแม้นิดเดียวก็เห็นได้ไกลจงพากันปิดประตูบาปเสีย เปิดประตูบุญไว้เถิด เพราะดีชั่วเท่ากับดวงตรา

การทำดีทำชั่วเหมือนกับประทับตราดวงตราเป็นอย่างใด ก็ปรากฏลายประทับเป็นอย่างนั้น เมื่อผู้ใดทำดี ทำชั่ว ผลดีผลชั่วจึงเป็นของผู้นั้น

๓. การจัดให้ลูกได้รับการศึกษาศิลปวิทยา นี่เป็นใจความแห่งพระดำรัสสั่งในข้อว่า "สิปฺปํสิกฺขา เปนฺติ " มีจุดสำคัญอยู่ที่ทรงประสงค์ให้เราเป็นคนฉลาด รอบรู้ให้พ่อแม่จัดการให้ลูกได้รับการศึกษาศิลปวิทยาตามสมัยนิยมส่วนศีลธรรมนำให้ผู้ปฏิบัติมีกิริยาวาจาใจดีงามแต่งคนให้เป็นคน

๔.จัดการให้ลูกได้ภรรยาสามีที่สมควรนี่เป็นใจความแห่งพระดำรัสสั่งในข้อว่า "ปฏิรูเปนทาเรนสญฺโญเชนฺติ" จุดประสงค์สำคัญที่ทำให้พ่อแม่ลูกสงเคราะห์ผู้มีวัยควรจะมีครอบครัว เลือกหาภรรยา สามีที่สมควรให้เป็นคู่ครองโดยมีวัยและคุณสมบัติที่ทัดเทียมกันมีคุณวุฒิความประพฤติที่ดี เกิดในตระกูลที่มีศีลธรรม และสามารถพอที่จะเลี้ยงกันได้ตลอดรอดฝั่ง

๕. มอบทรัพย์มรดกให้ลูกในสมัยที่ควรมองที่ใจความแห่งพระราชดำรัสสั่งสอนในข้อว่า "ทายชฺชํ นิยฺยา เทฺนติ" และมีจุดสำคัญอยู่ที่ให้ทรัพย์มรดกแก่ลูก ในเมื่อเขามีครอบครัวพอจะรักษาได้เองแล้ว ให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ลูกตามส่วนเพื่อปกครองรักษาเป็นส่วนตัวและทุนสำหรับใช้จ่ายประกอบการงานเลี้ยงชีพต่อไป

มงคลชีวิตข้อที่ ๑๓

ทารสงฺคโห การสงเคราะห์เมีย (ภรรยา)

ตามทรรศนะทางศาสนาว่า ผัวเมียมีอยู่ ๔ คู่

๑. ผัวผีอยู่ร่วมกับเมียผี

๒. ผัวผีอยู่ร่วมกับเมียเทพธิดา

๓. ผัวเทพบุตรอยู่ร่วมกับเมียผี

๔. ผัวเทพบุตรอยู่ร่วมกับเมียเทพธิดา

ลักษณะผัวเมีย ๔ คู่นั้น มีต่างกันโดยความประพฤติคือผัวเมียคู่แรก เป็นคนไม่มีศีลธรรมทั้งคู่ มีอัธยาศัยคับแคบ ปากร้ายนี่ผัวเมียอยู่ร่วมกับผี ผัวเมียคู่ที่ ๒ สำหรับผัวเป็นคนมีกิเลส มีศีลธรรมมีอัธยาศัย คับแคบ ปากร้ายแต่เมียเป็นคนมีศีลธรรม รู้จักพูดโปรยปรายคำไพเราะอ่อนหวาน คำสมัครสมานสามัคคี มีอัธยาศัยเผื่อแผ่นี่ผัวผีอยู่ร่วมกับเมียเทพธิดา ผัวเมียคู่ที่ ๓ สำหรับผัวเป็นคนมีศีลธรรม รู้จักพูดคำโปรยปรายคำไพเราะอ่อนหวาน คำสมัครสมานสามัคคี มีอัธยาศัยเผื่อแผ่แต่เมียเป็นคนไม่มีศีลธรรม มีอัธยาศัยคับแคบ นี่ผัวเทพบุตรอยู่กับเมียผี ผัวเมียคู่ที่ ๔ เป็นคนมีศีลธรรมเสมอกัน เชื่อว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว มีสติครองตน ระมัดระวังกิริยา วาจา ใจ เลี้ยงดูกันโดยชอบธรรม รู้จักคำพูดโปรยปรายอ่อนหวานไพเราะ สมัครสมานสามัคคี ไม่เป็นศัตรูจองล้างจองผลาญกัน ไม่ทำ ไม่พูด ไม่คิด ไม่ต้องเดือดเนื้อร้อนใจในภายหลัง นี่ผัวเทพบุตรอยู่กับเมียเทพธิดา มีที่มาในสัตตกนิบาต อังคุตรนิกาย พระพุทธองค์ทรงแสดง ประเภทของเมียไว้ ๗ จำพวก แม้ประเภทผัวก็มี ๗ จำพวกเหมือนกันคือ

เมีย ๗ จำพวก			ผัว ๗ จำพวก		
๑. วธกภริยา	เมียเป็นเหมือนเพ็ชฌฆาต		๑. วธากภัสดา	ผัวเหมือนเพ็ชฌฆาต	
๒. โจรีภริยา	”	โจร	๒.โจรภัสดา	”	โจร
๓. อัยยภริยา	”	นาย	๓. อัยยภัสดา	”	นาย
๔. มาตาภริยา	”	แม่	๔. ปิตาภัสดา	”	พ่อ
๕. ภคินีภริยา	”	พี่สาว	๕. ภาตาภัสดา	”	พี่ชาย
๖. สขาภริยา	”	เพื่อนรัก	๖. สขาภัสดา	”	เพื่อนรัก
๗. ทาสีภริยา	”	คนใช้	๗. ทาสภัสดา	”	คนใช้

นี่ชั้นของผัวเมีย ในผัวเมีย ๗ ประเภทนั้นย่อเข้ามาเป็น ๒ ชั้น คือ ชั้นดี ๔ ชั้นเลว ๓ แต่ละชั้น ยังจัดลำดับชั้นออกไปอีก สำหรับเมียชั้นที่ ๔ คือดีหนึ่ง ผัวเมียรักกัน

แบบพ่อรักลูก ดีสองผัวเมียรักแบบพี่กับน้องและน้องรักพี่ ดีสามผัวเมียรักกันแบบเพื่อนรักกัน ดีสี่ผัวเมียรักกันแบบคนใช้รักนาย ส่วนผัวเมียชั้นเลวนั้นมี ๓ คือ เลวชั้น ๑ ผัวเมียประพฤติตนแบบเพ็ชรฆาต เลวชั้น ๒ ผัวเมียประพฤติแบบโจร เลวชั้น ๓ ผัวเมียประพฤติตนแบบเหนือหัว

ผัวสงเคราะห์เมีย ๕ สถาน

๑. สัมมานนา ยกย่องนับถือเป็นเมีย

๒. อวิมานนา ไม่ดูหมิ่นถิ่นแคลนเมีย

๓. อนติจริยา ไม่ประพฤตินอกใจเมีย

๔. อิสสริยโว สคฺคะ มอบความเป็นใหญ่ให้เมีย

๕. จลังการุปปะทานะ ให้เครื่องแต่งตัวแก่เมีย

คำฉันท์ในสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรสว่า

หนึ่งพึงจิตอนุเคราะห์บุตร และนุชพงาผา

สุกสักการอุปกรณา นุภัณฑ์ก็ปันปูน

สั่งสอนสรรพกุศล ประหารอธรรมสูญ

สิ่งบาปห่อนอนุกูล พูนภิรมย์ประกอบการ

เบื้องบำเพ็ญภริยา หิตาพิสุทธ์สาร

ทวยเทพทั่วอมรพิมาน จะนบประนมเนือง

เมียสงเคราะห์ผัว ๕ สถาน

๑. สุสังวิหิตกัมมันตา จัดการงานดี

๒. สุสังคหิตปริชนะ สงเคราะห์คนข้างเคียงของผัวดี

๓. อนติจาริณี ไม่ประพฤตินอกใจผัว

๔. สัมภตานุรักขนา รักษาทรัพย์ที่ผัวหามาได้ไว้

๕. ทักขาลสา ขยันไม่เกียจคร้านในกิจการทั้งปวง

(การอ่านตัวบาลีที่ไม่มีสระอะ ให้อ่านเป็นสระอะทุกตัว เช่น ๕ ข้างบนนี้ ทักขานะ ละสา เป็นต้นทุกแห่งไป อาตมาอธิบายให้ท่านเข้าใจ)

นี่ชื่อว่าการสงเคราะห์คนข้างผัวดี

พาทีเป็นศรีสวัสดิ์ โสมนัสทั่วมิมัวหมอง
ชื่นชมอารมณ์ปอง แต่ชนิดน่าจะปรานี
อย่าให้เคืองใจพ้อง พี่และน้องญาติจะปราศศรี
ภรรดาฤๅนารี เพื่อนสมัครชื่นกรื่นเริงและว่า
สหายชิดสนิทผัว ธมาพัวประพันธ์กล
มิเลี่ยงหลีกจะปลีกตน ประณตทักและชักเชิญ
ปิยาภรรด์กระศัลย์ทุกข์ ขทนุกมิให้เขิน
ประกอบกิจบพิตรเมิน จะรับรองประคองคุณ
สถานมีจะมีชั่ว สหายผัวก็เกื้อหนุน
มิเลือกเช่น เป็นขุน และเลวทรามก็ตามที
จะเปลื้องจิตรคิดหลาก ประสายากประหยัดศรี
ประคอง สวามี มิให้โกรธพิโรธใจ

(จากธรรมจริยา)

เมียที่ดีนั้นอยู่ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติชอบในผัว แต่หน้าที่สำคัญที่สุดคือ ซื่อสัตย์ต่อผัว เป็นการถนอมน้ำใจ ไม่ลืมความรักแรกเริ่มที่มอบให้แก่ผัวแม้ผัวจะบังเอิญเสื่อมหรือตกต่ำแต่อย่างใด และไม่เคยคิดนอกใจผัว ที่จะเอาใจออกห่างไปฝากรักกับชายอื่น และไม่คิดคดผลาญทรัพย์ในการฉกลักเป็นนักดื่ม นักเลง การพนัน ดังภาษิตที่ว่า

ประเสริฐแท้ก็แต่จิต ผดุงกิจ ธ สามี

เผดียงอ่าบราคี ระคายข้อจะต่อตาม

ประพฤติวัตรมิขัดแข็ง ระแวงแหนงมิหยาบหยาม

อุตส่าห์หาพยายาม มิหยุดหย่อนและผ่อนคราว

ผิวงามโฉมประโลมสวาท อุตส่าห์ขาดก็ทรามสาว

ละออเช่นประเด็นดาว ระคายเคืองมิเลื่องนาม

(จากคำฉันท์สุภาษิตสอนหญิง)

แม้กิจการอื่นก็ไม่สำคัญเท่า ความอดออมปรองดองสามัคคีกันเมื่อคนในบ้านค่อย

โอนอ่อนผ่อนเข้าหากัน จึงจะเชื่อว่าบ้าน

เป็นที่สงบอารมณ์ร้าย และจะเป็นที่สุขสำราญของผู้ครองเรือนได้ ดังสุภาษิต

ความออมประนอมหทัยเอื้อ ดุจเกื้อประโยชน์ยิน

มิตรญาติทาสมติภิน คณะแยกจะแจกพรรค์

ความเจริญจะเริงสุขพิพัฒ นะสวัสดิ์เกษมสันต์

พูนเพิ่มเผดิมยศอนันต์ ตะขจัดพิบัติมร

(จากสุภาษิตสอนหญิง)

มงคลยอดชีวิตข้อ ๑๔

อนากุลาจกมฺมนฺตา การงานไม่คั่งค้าง

การงานเป็นจิตใจของประเทศชาติเป็นทรัพยากรคือบ่อเกิดแห่งทรัพย์สิน เงินทอง เป็นเครื่องป้องกันความเสื่อโทรมทั้งปวง พิทักษ์ประเพณีอันดีงาม และนำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ทุกอย่าง เพราะเนื้อหาของชีวิตคนเรา อยู่ที่การงานมิใช่อยู่ที่ลมหายใจ แม้ความมั่งคั่งของคน และของประเทศชาตินั้น ก็อยู่ที่การงานทั้งสิ้น ป่าดงพงทึบเถอะ ที่เกิดเป็นประเทศบ้านเมือง ความสกปรกรกรุงรังระเกะระกะเกิด

เป็นแผนผังระเบียบเรียบร้อย สิ่งเล็กน้อยกลายเป็นใหญ่โตระโหฐาน วัสดุที่หยาบกลายเป็นเครื่องอุปโภค บริโภคอันประณีตบรรจง สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผลผลิตเกิดขึ้นจากการงาน แม้ปัจจัยเครื่องอาศัยใช้สอยประจำวันที่อยู่รอบตัวเรามีเสื้อผ้า อาหาร และอาคารบ้านเรือน เป็นต้น เหล่านี้ก็มิใช่อื่น นั่นเป็นผลของการที่ทำไว้แล้วทั้งนั้น พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนให้รู้ว่า การงานจะเป็นมงคลนั้นคือ การที่ทำงานไม่คั่งค้าง คำว่า "คั่งค้าง" นี้เป็นใจความจากศัพท์ว่า "อากุละ" ซึ่งแผลงให้เป็นคำไทยว่า อากูล งานที่ทำให้แล้วในวันเดียว แต่ไม่แล้วก็ดี งานที่ทำเกียจคร้านทอดทิ้งไว้ก็ดี และปล่อยให้งานเหล่านี้แรมคืนไปถึงวันปีใหม่ เกิดเป็นงานคั่งค้างมาประดังกับงานใหม่จนทำไม่ไหวต้องตกค้างไปเพิ่มกับงานวันอื่นอีก นี่คืองานคั่งค้าง ดังภาษิตว่า

งานควรทำ ทำเสร็จจนเผล็ดผล
หามีคนเลว เพ่งโทษ ว่าโฉดไม่
จึงควรทำ ทุกอย่าง ให้บางไป
อย่าค้างไว้ ให้มาก จะยากเย็น

คนชอบทำ ทำต่าง ๆ ในขั้นต้น
มาสับสน ภายหลัง คับคั่งหลาย
เขาแออัด ยุ่งยาก ลำบากกาย
เกิดเสียหาย ภายหลัง ให้คลั่งใจ

กิจที่ควรทำ หรือที่ต้องทำทุกอย่าง เช่นเกษตรกรรม คือการเพาะปลูก ทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ พานิชกรรม การค้า หรือซื้อขาย อุตสาหกรรม คือการทำสิ่งของให้ผลิตผลสำเร็จเป็นสินค้าการช่าง มีช่างไม้ ช่างปูน และช่างเหล็กเป็นตัวอย่าง และราชการคือ การงานของประเทศชาติ รวมเรียก

ว่าการงานในที่นี้ทั้งสิ้น การงานแต่ละอย่างเหล่านี้ ซึ่งคนแต่ละคนทำให้คั่งค้าง จนเกิดเป็นงานวุ่นวาย งานสับสน และงานยุ่งเหยิงขึ้น นี่เป็นงานอัปปะมงคล ส่วนงานแต่ละอย่างเหล่านี้ ซึ่งคนแต่ละคนทำไม่คั่งค้าง มีความสงบสำเร็จเรียบร้อยในการงานเป็นระเบียบและราบรื่น นี่คือการเป็นมงคล แม้คนทำก็เป็นมงคลแก่ชีวิตของตน ดังสุภาษิตที่ว่า

อุตสาหกรรม,นำไทย ให้ก้าวหน้า
ปวงประชา เป็นสุข อยู่ทุกหน
เพราะมีสิน กินใช้ ไม่มีจน
ผลิตผล นานา สารพัน

ขอเชิญชวน มวลพี่น้อง เผ่าผองไทย
มาร่วมใจ ร่วมแรง ให้แข็งขัน
อุตสาหกรรม เกษตรค้า อย่ารอวัน
ต้องขยัน เพื่อไทย ไพบูลย์เอย

(ของกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม)

ข้าราชการ หมั่นดี ไม่ขี้เกียจ
ชอบละเอียด งานให้ ไม่ไร้ผล
เอาใจใส่ ต่อจรรยา รักษาตน
ไม่เป็นคน ลำพอง ใคร่ครองเมือง

จัดการงาน ดีนัก รู้จักกิจ
รับผิดชอบ งานราช เพราะปราดเปรื่อง
จึงควรทำ ราชการ งานบ้านเมือง

จักไม่เคือง คลายร้อน นอนเต็มตา

ประมวลลงในลักษณะนี้

ทุกฺกฏิ ทำงานให้เสีย

สิถิลกรณํ ทำงานย่อหย่อน

อปริฎฐิตกรณํ ทำงานไม่เสร็จ

คนทำงานไม่เสร็จเล่า ก็เป็นคนจับจด ดีแต่ผลัดวันประกันพรุ่ง ชอบใช้เวลาสุรุ่ยสุร่ายให้หมดไปในทางฉิบหาย ซึ่งเป็นการปล้นสิ่งของประเสริฐ ๓ อย่างของมนุษย์คือ เวลา ทรัพย์สิน และมโนธรรม นอกจากนี้ยังใช้เวลาที่เสียไปในการนอนกลางวันบ้าง ทะเลาะเบาะแว้งกันบ้าง นับว่าไร้ประโยชน์และเกิดโทษแก่ตัวเอง ดังนั้นงานที่เขาทำเป็นอัปปะมงคล ตัวเขาเองก็เป็นอัปปะมงคล หรือเป็นคนอัปลักษณ์

ส่วนงานที่เป็นมงคลก็อยู่ที่คนทำดุจเดียวกันคือ ตั้งใจทำจริง เอาธุระอย่างใจสมัคร แบกภาระอย่างขันสู้ เอาใจตรวจสอบโดยรอบคอบ รู้จักกาลสมัย เห็นคุณค่าของเวลาว่าเป็นเงินเป็นทอง ประพฤติแม่นยำในเวลา ทำธุระให้สมเวลา ช้าในงานที่ควรช้า ด่วนในคราวควรด่วน มีนิสัยรักงานอย่างแรงกล้า ไม่ย่อหย่อนจากการทำ ไม่อ่อนแอกับความลำบาก ไม่ย่อท้อกับความยากที่ติดขัด ตั้งใจปฏิบัติตามกฎเหล่านี้ ดังภาษิตว่า

๑. กาลัญญู รู้จักกาล

๒ ปฏิรุปกาลี ทำให้เหมาะสม

๓. อนลโส ไม่เกียจคร้าน

๔. อุฏฐาตา หมั่นขยันขันแข็ง

สมกับความที่พระองค์ตรัสไว้ว่า "ผู้มีปัญญาพิจารณาเห็นผลแจ้งชัด ย่อมสร้างตนให้มีหลักฐาน-ได้ด้วยทรัพย์ต้นทุน แม้มีประมาณน้อย เหมือนคนก่อไฟกองน้อย ให้เป็นกองไฟใหญ่โตได้"

นักปราชญ์ ผู้สังเกตุ รู้เหตุผล

ย่อมสร้างตน ให้เด่น เป็นหลักได้

ด้วยทุนทรัพย์ นับน้อย ค่อยคืบไป

ดังก่อไฟ กองน้อย ค่อยใหญ่โต

สุกตํ ทำงานให้ดี

ทัพหิกรณํ ทำงานให้เต็มมือ

ปรินิฏฐิตกรณํ ทำงานให้เสร็จ

เมื่อรวมทรัพย์ เป็นเสบียง อาเยี่ยงผึ้ง

ทรัพย์ย่อมถึง มั่งคั่ง เป็นคลังใหญ่

ดุจจอมปลวก อันปลวก รวมพวกไป

ขนดินได้ มาเสริม ก่อเพิ่มรัง

ทรัพย์สินมี เป็นสมบัติ ควรจัดแบ่ง

สองส่วนแจง แจกไว้ ดังใจหวัง

ส่วนสามคือ ซื้อสเบียง เลี้ยงชีวัง

ส่วนสี่ยัง เก็บไว้ เมื่อภัยมี

เริ่มเถอะท่าน ชายหญิง อย่านิ่งเฉย

การงานเคย มีประจำ ให้ทำเสีย

รุดหน้าให้ พ้นชั่ว เหตุงัวเงีย

อย่าละเหี่ย เร่งรัด รีบจัดการ

พุทโธวาท เชื่อฟัง อย่ากังขา

แม้นเสนา มัจจุจ้อง คอยปองผลาญ

รีบกำจัด เสียให้ บรรลัยราน

กลช้างสาร กระทืบหอ ไม้อ้อเอยฯ

โปรดคอยอ่านต่อมงคลยอดชีวิตข้อ ๑๕ ในเล่มต่อไปที่จะพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๔๑ บริจาคร่วมพิมพ์ด้วยก็เชิญได้ที่อยู่ตามหนังสือ

คำถวายทานต่างๆ ที่พุทธศาสนิกชนควรรู้

คำกล่าวบูชาพระ

อิมินาสักกาเรนะ พุทธัง อภิปูชยามิ (ถ้าหลายคนให้ว่า อภิปูชยามะ)

อิมินาสักกาเรนะ ธัมมัง อถภิปูชยามิ (ถ้าหลายคนเรียกว่า อภิปูชยามะ)

อิมินาสักกาเรนะ สังฆัง อภิปูชยามิ (ถ้าหลายคน ให้ว่า อภิปูชยามะ)

อรหัง สัมมาสัมพุท โธภควา พุทธัง ภควันตัง อภิวาเทมิ (กราบ)

(ถ้าหลายคนให้ว่า นมัสสามะ)

สวาขาโต ภควตา ธัมโม ธัมมังนมัสสามิ (กราบ)

(ถ้าหลายคนให้ว่า นมามะ)

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขณัตถายะ ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขณัตถายะ ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยังภันเต วิสุง วิสุง รักขณรัตถายะ ติสะระเณรนะ สะหะ ปัญจะ สีลา นิยาจามะ

ถ้ารับศีลหลายคน ว่าคำลงท้ายว่า ยาจามะ

ถ้ารับศีลคนเดียว ว่าคำลงท้ายว่า ยาจามิ

การอาราธนาศีล ๕ และรับศีลเช่นนี้ ท่านกล่าวไว้ว่า ถ้ารักษาศีล ขาดไปตัวใดตัวหนึ่ง ที่เหลืออีก ๔ ตัวไม่ได้ขาดไปด้วย แต่อานิสงค์ ที่จะได้รับก็น้อยกว่าที่อาราธนาศีลแบบนี้คือ

มะยังภันเต ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยังภันเต ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยังภันเต ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

การอาราธนาศีล และรับศีล ๕ เช่นนี้ นับว่ามีอานิสงค์มาก เพราะจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในการรักษา ถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งถือว่าขาดหมดทั้ง ๕ ข้อ เรียกว่า ปะระมัตถะศีล ศีลที่มีอานิสงค์สูงอย่างยิ่งเป็นศีลบารมี

คำถวายสังฆทานเพื่อความสุขความเจริญ

ผู้ถวายพึงรับศีล ๕ ก่อน แล้วตั้งนะโมตัสสะฯ ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวายว่า

อิมานิ มะยังภันเต ภัตตานิ สะปริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ

สาธุโน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปริวารานิ ปฏิคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ แล้วกล่าวคำแปลว่า ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย

ภาพจำลองย่อสำหรับเก็บไว้พระไตรปิฎก เป็นภาษาพม่า ภาพพระเจดีย์จริงใหญ่ก่อไว้
รอยพระเจดีย์องค์กลางทั้ง ๔ ด้านที่กรุงมัณฑะเล เมื่อไปนมัสการ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๘
โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

รูปพระเจดีย์เก่าแก่ที่กรุงมัณฑะลไปนมัสการ เมื่อ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๙
โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโร   วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

ขอน้อมถวายภัตตาหารกับทั้งของบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ

พระสงฆ์ท่านจะกล่าวว่า สาธุ แล้วผู้ถวายก็ให้นำของสังฆทานนั้นถวาย หาน้ำเตรียมไว้เพื่อกรวดน้ำเมื่อพระขึ้น ยะถาวาริวหาฯ ก็ให้เทน้ำให้หมด เมื่อพระขึ้นสัพพีตีโย ฯลฯ ผู้ถวายก็ให้ตั้งใจรับพร เป็นอันเสร็จพิธี เอาน้ำที่กรวดแล้วไปเทรดต้นไม้ลงดินเพื่อฝากให้แม่พระธรณีทราบ

คำถวายสังฆทานอุทิศ

เช่นเราจะทำบุญสังฆทานอุทิศส่วนกุศลให้แก่บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย หรือใคร ๆ ก็ตามที่เป็นญาติพี่น้อง เป็นต้น เริ่มต้นก็รับศีล ๕ ก่อน

แล้วตั้งนโมตัสสะ ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวายว่า

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโนชะยามะ

สาธุโนภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปริวารานิ ปฏิคัณหาตุ อัมหากัญเจวะ มาตาปิตุอาทีนัญจะญาตกานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

แล้วกล่าวคำแปลว่า ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายภัตตาหารกับทั้งของบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์ จงรับ

ภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย แก่ญาติทั้งหลายมีบิดา มารดา เป็นต้นตลอดกาลนาน เทอญ

พระสงฆ์ท่านก็จะกล่าวคำว่า สาธุ ต่อจากนั้นก็ทำพิธีเหมือนข้างต้น

คำถวายผ้ากฐิน

เริ่มต้นก็จัดเอาผ้าไตรกฐินใส่พานไปวางไว้ต่อหน้าพระสงฆ์ ส่วนเครื่องบริขารต่าง ๆ ก็รวมกันไว้เป็นกองเดียวกันข้างล่างจากอาสน์สงฆ์ที่พระนั่ง จุดธูปเทียน แล้วกราบพระพุทธรูปประธาน กล่าวคำบูชาพระเหมือนที่พิมพ์ไว้แล้วข้างต้น แล้วกล่าวคำอาราธนาศีลรับศีลแล้ว กล่าวคำถวายตั้งนโมตัสสะพร้อมกัน ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวาย ผู้เป็นพิธีกรจะกล่าวก่อน ผู้ร่วมในการทอดกฐินก็คอยว่าตาม

อิมัง ภันเต สะปริวารัง กะฐินะทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปริวารัง กะฐินะทุสสัง ปฏิคคัณหาตุ ปฏิคคะเหตตะวาจะ อิมินา ทุสเสนะ กฐินังอตัถระตุ อัมหากัง ฑีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐิน กับบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้วจงกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ

คำถวายผ้าป่า

เริ่มต้นการปฏิบัติเหมือนกับการถวายผ้ากฐิน

ตั้งนโมตัสสะพร้อมกัน ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวายตามพิธีกรกล่าว

อิมานิ มะยัง ภันเต บังสุกูละจีวะรานิ สะปริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโนชะยามะ สาธุโนภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ บังสุกูละจีวะรานิ ปฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายผ้าบังสุกุล จีวร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระภิกษุสงฆ์ ของพระภิกษุสงฆ์ จงรับผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้ง

บริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ

คำถวายผ้าอาบน้ำฝน เวลาเข้าพรรษา

เริ่มต้น จุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูปประธาน อาราธนาศีล ตั้งนะโม ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวายตามพิธีกรจะกล่าวนำว่า

อิมานิ มะยังภันเต วัสสิกะสาฏิกะจีวะรานิ สังฆัสสะ โอโณชะยามะ

สาธุโนภันเต สังโฆ อิมานิ วัสสิกะ สาฏิกะ จีวรานิ ปฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจวะ มาตาปิตุอาทีนัญจะญาตะกานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ผ้าอาบน้ำฝนทั้งหลายเหล่านี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายแด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งผ้าอาบน้ำฝนทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย แก่ญาติทั้งหลายมีมารดา บิดา เป็นต้นด้วย สิ้นกาลนานเทอญ

พระสงฆ์จะชักผ้าบังสุกุลจีวร

ผู้ถวายเตรียมกรวดน้ำ ฟังพระให้พร เป็นเสร็จพิธี

พระพุทธรูปสำหรับบูชาประจำวันเกิด

ผู้เกิดวันอาทิตย์ เสวยอายุ ๖ ปี บูชาพระปางถวายเนตร

ผู้เกิดวันจันทร์ เสวยอายุ ๑๕ ปี บูชาพระปางห้ามญาติหรือห้ามสมุทร (หรือห้ามพยาธิ)

ผู้เกิดวันอังคาร เสวยอายุ ๘ ปี บูชาพระปางไสยาสน์

ผู้เกิดวันพุธ (กลางวัน) เสวยอายุ ๑๗ปี บูชาพระปางอุ้มบาตร

ผู้เกิดวันพุธ (กลางคืนพระราหู) เสวยอายุ ๑๒ ปี บูชาพระปางเลไลย์

ผู้เกิดวันพฤหัสบดี เสวยอายุ ๑๙ ปี บูชาพระปางสมาธิ

ผู้เกิดวันศุกร์ เสวยอายุ ๒๑ ปี บูชาพระปางรำพึง

ผู้เกิดวันเสาร์ เสวยอายุ ๑๐ ปี บูชาพระปางนาคปรก

การนับให้นับวันเกิดก่อน แล้วบวกลงมาตามลำดับวันจนถึงอายุของเราอยู่ในระหว่างไหนหมายถึงพระวันนั้นเสวยอายุของเราเว้นคนเกิดวันพุธกลางวัน ให้นับ ๑๗ กลางคืนไม่ต้องนับ ให้นับต่อ ๑๙ เลย ผู้เกิดวันอื่น ๆให้นับ ๑๗ ทั้งนั้น

คำถวายข้าวพระพุทธ

อิมัง สูปะพยัญชนะสัมปันนัง สาลีนัง โอทนัง อุทะกัง วะรัง พุทธัสสะ ปูเชมิ

เอาสิ่งของต่าง ๆ ใส่ถาดพร้อมผลไม้ ถ้ามี กะเวลาพอสมควร ประมาณครึ่งชั่วโมง และกล่าวคำอำลาข้าวพระพุทธ กราบ ๓ ครั้งว่า

เสสัง มังคะลายาจามิ

แล้วนำไปบริโภคจะได้พร ทำให้อายุยืน ปราศจากโรคต่าง ๆ

คำอธิษฐานเวลาใส่บาตรพระสงฆ์สามเณร

ตั้งนะโมตัสสะ ๓ จบ และห่อสิ่งของที่จะใส่บาตร ขึ้นเพียงศรีษะ และกล่าวคำอธิษฐานว่า

สุทินนัง วะตะ เมทานัง อาสะวักขะยาวะหัง

นิพพานะ ปัจจะโย โหตุ

แปลว่า ขอผลบุญกุศลที่ข้าพเจ้าได้ถวายทานไปดีแล้ว จงมาร่วมเป็น

อุปนิสัย ปัจจัย ให้ข้าพเจ้าหมดสิ้นอาสะวะ กิเลส บรรลุพระนิพพาน เทอญฯ

คำแผ่เมตตา หลังจากสวดมนต์ก่อนนอน หรือหลังจากกรวดน้ำ ที่ทำบุญอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ให้ตั้งนโมตัสสะ ๓ จบ และกล่าวว่า

สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ อเวรา สุขะชีวิโน

ขอสัตว์ทั้งหลายอย่าได้มีเวรแก่กันและกัน จงเป็นผู้ดำรงชีพอยู่เป็นสุขทุกเมื่อเทอญ

กะตัง ปุญญะผลัง มัยหัง สัพเพภาคี ภะวันตุ

ขอสัตว์ทั้งหลายจงได้เสวยผลบุญ ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญด้วยกาย วาจา ใจ แล้วเทอญ

๑. คำอาราธนาธรรมให้พระสงฆ์ก่อนขึ้นเทศน์

พรหมมาจะโลกาธิปตี สะหัมปะตี กัตอัญชลี อันธิวะรัง

อะยาจะถะ สันตีธะ สัตตาปปะระชัก ขะชาติกา เทเสตุธัมมัง อนุกัมปิมัง

ปะชัง

๒. คำอาราธนาพระปริตร

เมื่อรับศีลเสร็จแล้วก็ต้องอาราธนาพระปะริตร ให้พระสงฆ์สวดมนต์

วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะ สัมปัตติสิทธิยา

สัพพะทุกขะวินาสายะ ปริตตัง พรูถะ มังคะลัง

วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา

สัพพะ ภะยะวินาสายะ ปริตตัง พรูถะ มังคะลัง

วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา

สัพพะ โรคะวินาสายะ ปริตตัง พรูถะ มังคะลัง

แล้วฟังพระสงฆ์ท่านจะขัดตำนวน เชิญทวยเทพทั้งหลาย

มาฟังพระธรรม ฯลฯ

ต่อจากนั้น ให้นั่งตามสบาย หรือจะนั่งขัดสมาธิ ฟังเพื่อให้จิตใจสงบจนกว่าพระจะสวดมนต์จบ จึงลุกไปใส่บาตร หมดทุกคนแล้ว ก็ยกบาตรปิดฝาบาตรก่อนไปตั้งไว้หน้าพระสงฆ์ (กล่าวคำถวายสังฆทานก็ได้) ถ้าไม่ถวายสังฆทานก็ประเคนบาตรได้เลยตั้งแต่หัวหน้าลงมาตามลำดับ จะให้ใครถวายก็ได้ เจ้าภาพก็ต้องถวายให้องค์แรก แล้วก็ริเรียงอาหารคาว หวาน ประเคน องค์แรก แล้วท่านจะส่งต่อกันเอง นี่เรียกว่าแบบท่านฉันอาหารในบาตรเมื่อองค์สุดท้ายตักอาหารใส่บาตรพอแล้ว ก็ให้ยกออกไปรับประทานพร้อมกับพระสงฆ์นั้น ก็จะเสร็จพร้อมกัน จึงกลับมาเตรียมของที่จะถวายพระสงฆ์ถวายแล้วก็คอยกรวดน้ำ ฟังพระสงฆ์ให้พรเสร็จแล้วก็ให้ลุกขึ้นไปนั่งรวมกันใกล้ ๆ องค์แรก ท่านจะประพรมน้ำพระพุทธมนต์ให้พระสงฆ์ทั้งนั้นก็จะสวด ชะยันโต จนจบ ก็เป็นอันเสร็จพิธีทำบุญในวันนั้น

หมายเหตุ ถ้าเจ้าภาพจัดอาหารคาวหวานเป็นสำรับก็ให้ประเคนพระทั้งสำรับ ๆ ละองค์ สุดแต่ท่านจะฉันในจานหรือในบาตรนอกนั้นก็ดำเนินการพิธีดังกล่าวแล้ว

<u>คำอธิษฐานกรวดน้ำ</u>

ในการทำบุญทุกชนิดเมื่อเสร็จพิธีแล้ว ควรจะกรวดน้ำทุกครั้งขณะที่พระท่านจะยะถา สัพพี จะเตรียมภาชนะสำหรับใส่น้ำที่สะอาด และภาชนะที่จะรองรับน้ำที่จะกรวด ถ้ามีคนมาร่วมในการทำบุญมาก เจ้าภาพเท่านั้นที่จะกรวดน้ำส่วนนอกนั้นก็ตั้งใจอนุโมทนาในบุญที่เจ้าภาพทำนั้น เรียกว่า อนุโมทนามัยบุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนา วิธีเทน้ำที่กรวด ไม่ต้องเอานิ้วมือไปรอน้ำ ให้เทน้ำลงไปตามปรกติและให้แล้วเสร็จก่อนพระสัพพี แล้วนั่งพนมมือตั้งใจรับพรจนจบ กราบลง ๓ ครั้ง

เอาน้ำที่กรวดลงไว้ในภาชนะที่รองรับไปเทลงตามโคนต้นไม้ ห้ามเทลงกระโถน หรือที่สกปรก คำกรวดน้ำโดยย่อว่า

อิทังเม ญาตินัง โหตุ ญาตะโย หรือจะว่า

อิมินาปุญญะกัมเมนมาตาปิตุอาทีนัง สุขัง โหนตุ

จะกล่าวอย่างใด อย่างหนึ่งก็ได้ พุทธศาสนิกชนทุกคนควรจะท่องให้จำได้ไว้ เพราะต้องใช้อยู่เสมอทุกขณะในการทำบุญถ้าไม่ได้ท่องจำไว้ ก็ให้ทำพิธีกรวดน้ำเหมือนกัน แต่ให้กล่าวอธิษฐานเป็นภาษาไทยว่า "บุญที่ข้าพเจ้าทำแล้วที่จงมีแก่ญาติ ขอญาติของข้าพเจ้าจงประสบความสุขเถิด" หรือจะออกชื่อลงไปก็ได้หรืออธิษฐานจิตว่า "ด้วยบุญกรรมที่ข้าพเจ้าทำแล้วนี้ ขอให้มารดา บิดา เป็นต้น จงถึงซึ่งสุขเถิด"ประเพณีของคนไทยเราได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อเนื่องกันมาจนเป็นประเพณีอันดีงาม ตามมารยาทอันสุภาพเรียบร้อย และเป็นการแสดงถึงความเคารพนบน้อมต่อ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ การแต่งกายถ้าเป็นไปได้ดังต่อไปนี้ ก็จะดีมากกว่าที่เราแต่งกายตามอารมณ์ ซึ่งเป็นกิเลสฝ่ายต่ำ

๑. ผู้ชายนุ่งกางเกงขายาว สีพื้น ๆ อย่าให้ฉูดฉาดมากใส่เสื้อเชิ้ตหรือเสื้อคอกลมสีขาว หรือสุภาพเรียบร้อย

๒. ผู้หญิง ควรนุ่งผ้าถุง หรือกระโปรงยาว สีต่าง ๆ แต่ไม่ควรใช้สีแดง เสื้อควรเป็นเสื้อมีแขน มีสุภาพเรียบร้อย หรือจำเป็นตามนิยมจะเป็นเสื้อไม่มีแขนก็ได้

<u>**สิ่งที่ควรเว้น ถ้าเป็นไปได้ (สำหรับผู้หญิง)**</u>

๑. ไม่ควรใส่กางเกงขาสั้น ขายาว ไปทำบุญตามวัดที่ใกล้

๒. ไม่ควรใส่เสื้อมีคอกว้างจนเกินไป (เวลากราบจะไม่สวย) แต่ถ้าจำเป็นจะต้องเดินทางไกลไปค้างคืนเพื่อทำบุญทอดกฐินผ้าป่าเป็นต้น ก็ใช้กางเกงสำหรับเดิน

ทาง ระหว่างทางได้ เมื่อถึงวัดมีเวลาก็ควรเปลี่ยนเสียให้ถูกต้องตามขั้นต้น ก็จะเป็นการเพิ่มพูน กุศลผลบุญที่เราอุตส่าห์เดินทางไกลไปทำบุญ ขึ้นอีกส่วนหนึ่งด้วย

<u>พระเวสสันดรโพธิสัตว์ทรงตั้งเพ็ญจะมหาบริจาค ไว้๕ ประการ คือ</u>

๑. ชีวิตบริจาค ทรงสละชีวิตของพระองค์ได้

๒. อวัยวะบริจาค ทรงสละอวัยวะของพระองค์ได้

๓. ภริยาบริจาค ทรงสละภริยาของพระองค์ได้

๔.บุตตะบริจาค ทรงสละบุตรของพระองค์ได้

๕. ธนะบริจาค ทรงสละทรัพย์ทั้งปวงของพระองค์ได้

บัญชีรายชื่อผู้มีจิตศรัทธาร่วมในการพิมพ์หนังสือนี้ พ.ศ.๒๕๔๐

ผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในธรรมทาน การจัดพิมพ์หนังสือพระธรรมเทศนา ๒ กัณฑ์ และมงคลชีวิต (มงคลสูตร)ของสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร) วัดศรีมหาธาตุ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งท่านได้เรียบเรียงแต่งไว้ เป็นแนวทางที่พุทธบริษัทจะได้ปฏิบัติตามได้ดีมากคัดมาลงเฉพาะข้อความที่สำคัญ เป็นคำกลอนและโคลงในหัวข้อธรรมต่าง ๆ แจกเป็นธรรมทานทั่วไปทุกภาคของประเทศไทยดังต่อไปนี้

๑. คุณอรรถพร-คุณรัชนี วรรณวิไล	๑,๐๐๐	บาท
๒. คุณพ่อจงดี เจริญพร	๑,๐๐๐	บาท
๓. คุณแม่อรวรรณ เจริญพร	๑,๐๐๐	บาท
๔. คุณทรงกลด เจริญพร	๑,๐๐๐	บาท
๕. คุณพ่อบรรหาญ วนวิชาเยนทร์	๑,๐๐๐	บาท
๖. คุณเบ็ญจวรรณ วนวิชาเยนทร์	๑,๐๐๐	บาท
๗. คุณอาว์สเถียร แว่นแก้ว	๑,๐๐๐	บาท
๘. พระวานิช สะดีวงศ์	๕๐๐	บาท
๙. คุณบุญมี วาจาสัตย์	๕๐๐	บาท
๑๐. คุณฐีระวัฒน์ อินโบราณ	๕๐๐	บาท
๑๑. คุณขวัญยืน วีระสรณะกิจ	๕๐๐	บาท
๑๒.คุณออ๋า นิ้มนุราภรณ์-คุณบังอร แซ่เฮ้งและครอบครัว	๕๐๐	บาท
๑๓. คุณปราณี วิรุฬหกุล	๕๐๐	บาท
๑๔. คุณอุดม คุณอดุลย์ ศรีสวัสดิ์ คุณธันวา วิรุฬหกุล	๕๐๐	บาท
๑๕. คุณสำเนียง คุณสุวิภ เกตุรักษ์	๕๐๐	บาท

๑๖. คุณสมจิตร วงศ์สมศักดิ์	๕๐๐	บาท
๑๗. ด.ญ.พรรณณพัชร โกษาแสง	๕๐๐	บาท
๑๘. ด.ช.เปรม โกษาแสง	๕๐๐	บาท
๑๙. คุณบุญเลิศ คุณส้มลิ้ม เลิศธนากิจ	๕๐๐	บาท
๒๐, คุณบรรเทา คุณสุวรัตน์ จำเรือ	๕๐๐	บาท
๒๑. คุณวรรณา อุครพัฒนากู	๕๐๐	บาท
๒๒. คุณสักรินทร์ คุณวนิดา สังห์	๕๐๐	บาท
๒๓. คุณมณี ศรีสง่า	๕๐๐	บาท
๒๔. คุณเฉลียว มาลัยพันธ์ดง	๕๐๐	บาท
๒๕. คุณบัญญัติ นวพนธ์ และครอบครัว	๕๐๐	บาท
๒๖. คุณสถิตย์ ตระแก้วจิตต์	๓๐๐	บาท
๒๗. คุณพเยาว์ จินตวร	๓๐๐	บาท
๒๘. คุณจาตุรงค์ คุณธนันดา สุริยศาศิน	๒๐๐	บาท
๒๙. คุณเปรมชัย คุณสดใส เอมเจริญ	๒๐๐	บาท
๓๐. คุณบุญสม-คุณวาสนา เอื้ออารีรัตน์	๒๐๐	บาท
๓๑. คุณยายบุญยิ่ง สิทธิคุณ	๒๐๐	บาท
๓๒. คุณไพโรจน์ คุณจินตนา แม้นศรีพัฒกุล	๒๐๐	บาท
๓๓. คุณไพศาล สังเกตุ	๒๐๐	บาท
๓๔. คุณอภิรมย์ ปลื้มเกสร	๒๐๐	บาท
๓๕. น.ต.ชัยวัฒน์ คุณอารีย์ แนบเกษร	๒๐๐	บาท
๓๖. คุณนวลน้อย ถิระวงศ์ไพศาล	๒๐๐	บาท
๓๗. คุณสมจิตร พรหมวินิจ	๒๐๐	บาท
๓๘. คุณขวัญยืน อุทัย	๒๐๐	บาท

๓๙. คุณรัตนา วรรณาไทร	๒๐๐	บาท
๔๐. คุณอภิชิต กาญจนฐิติวรณ์	๒๐๐	บาท
๔๑. คุณเสริม มงคลวุฒิพงศ์	๒๐๐	บาท
๔๒. คุณชูจิตร ปราบโจร	๒๐๐	บาท
๔๓. พระสนิท ฐิตฺตปญฺโญ	๒๐๐	บาท
๔๔. คุณนภา ลออไพโรจน์กุล	๒๐๐	บาท
๔๕. คุณเกียรติคุณ จินตวร	๒๐๐	บาท
๔๖. น.อ.อิสระ-คุณวาณี-ด.ญ.อุณาภา-ด.ช.คณชัช ยิ้มพาณิชย์	๒๐๐	บาท
๔๗. คุณลำใย	๒๐๐	บาท
๔๘. คุณสุวรรณา สุคนธบุษย์ และครอบครัว	๑๖๐	บาท
๔๙. คุณสมบูรณ์-คุณอนงค์นาฏ-คุณอารีย์รัตน์ สุ่มหิรัญ	๑๖๐	บาท
๕๐. คุณไฉไล คุณสายสุนี แนบเกสร	๑๒๐	บาท
๕๑. คุณณกมล คุณดามพวรรณ และครอบครัว	๑๒๐	บาท
๕๒. คุณขมิ้น คุณลำใย บังเกิดสุข	๑๕๐	บาท
๕๓. คุณพยอม คุณพล ศรีอนันต์	๑๕๐	บาท
๕๔. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	๑๐๐	บาท
๕๕. คุณลักสนา	๑๐๐	บาท
๕๖. คุณวรวรรณ หมอกป้องโส	๑๐๐	บาท
๕๗. คุณธงชัย-คุณดวงพร แก้วจินต์	๑๐๐	บาท
๕๘. คุณสมพาน บุญแหยม	๑๐๐	บาท
๖๐. คุณทองดี ชูเสน	๑๐๐	บาท
๖๑. คุณสมบัติ ยิ้มย่อง	๑๐๐	บาท

๖๒. คุณจุมพฎ คุณบุณพา ลำสมุทร	๑๐๐	บาท
๖๓. คุณวรรณดี แซ่โต๊ะ	๑๐๐	บาท
๖๔. คุณใหญ่ คุณอุไร รัศมีทอง	๑๐๐	บาท
๖๕. คุณจาตุรงค์ คุณธนันนดา สุริราศศิน	๑๐๐	บาท
๖๖. คุณบุญเสริม มงคลสวัสดิ์	๑๐๐	บาท
๖๗. คุณกัลยารัตน์ จิตสุวรรณหยา	๑๐๐	บาท
๖๘. คุณวีระศักดิ์ จิตสุวรรณหยา	๑๐๐	บาท
๖๙. คุณโสภา จิตสุวรรณหยา	๑๐๐	บาท
๗๐. คุณศรีจันทร์ โชติกา	๑๐๐	บาท
๗๑. คุณจารุวรรณ พรหมพินิจ	๑๐๐	บาท
๗๒.คุณปราณี รัตนวัณ	๑๐๐	บาท
๗๓. คุณสุพรชัย สื่อสกุล-คุณปวันฉัตร หนูทอง	๑๐๐	บาท
๗๔. คุณสยาม จันทร์ตา	๑๐๐	บาท
๗๕. สุรีรัตน์ สมบูรณ์สิน	๑๐๐	บาท
๗๖. น.ต.ชลอ-คุณไฉน แนบเกษร	๑๐๐	บาท
๗๗. ร.อ.หญิงชนัดดา แนบเกษร	๑๐๐	บาท
๗๘. คุณสมจิตต์ ทองคง	๑๐๐	บาท
๘๐. ด.ญ.สุรัชดา พันธ์ไพรักษ์	๑๐๐	บาท
๘๑. คุณชมภูนุช เทพพิทักษ์	๑๐๐	บาท
๘๒. ด.ญ.มณฑกานต์ สุดสายสาคร	๑๐๐	บาท
๘๓. คุณวาสนา สุดสายสาคร	๑๐๐	บาท
๘๔. คุณพิพัฒน์ สมพงษ์พานิช	๑๐๐	บาท
๘๕. คุณสิริประภา ศรีเจริญ	๑๐๐	บาท

๘๖. โยมชีแดงอารีย์ และครอบครัว	๑๐๐	บาท
๘๗. คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรรณ ธีระสุขประเสริฐ	๑๐๐	บาท
๘๘. คุณโซกเล็ก แซ่เอ็ง	๑๐๐	บาท
๘๙. คุณคุณสุดา ผลบุญ	๑๐๐	บาท
๙๐. คุณยุพดี แข็งแรง	๑๐๐	บาท
๙๑. คุณเกษราภรณ์ ศีลอำนวย	๑๐๐	บาท
๙๒. คุณวรรณา อินธิเมธีวุฒิ	๑๐๐	บาท
๙๓. คุณสิริวรรณ สุตินบุตร	๑๐๐	บาท
๙๔. คุณเกียว แซ่อึ้ง	๑๐๐	บาท
๙๕. คุณสมเกียรติ วีระสรณะกิจ	๑๐๐	บาท
๙๖. คุณณัฏ วีระสรณะกิจ	๑๐๐	บาท
๙๗. คุณสมบัติ-ด.ช.วรภัณฑ์ ชัยดำรงฤทธิกุล	๑๐๐	บาท
๙๘. คุณสมศรี วีระสรณะกิจ	๑๐๐	บาท
๙๙. ด.ช.พรเทพ สังเกตุ	๑๐๐	บาท
๑๐๐.คุณอุษา สังเกตุ	๑๐๐	บาท
๑๐๑.แม่ชีแจ่ม ประเสริฐศรี และครอบครัว	๑๐๐	บาท
๑๐๒ ณพพร เวชสกล	๑๐๐	บาท
๑๐๓.คุณนรินทร์-คุณศาลายุทธ์-คุณขวัญใจ งามเจริญจิต	๑๐๐	บาท
๑๐๔.คุณสุเทพ-ทัณฑิมา-ด.ช.สุวิทัตร ไตรสุวรรณ	๑๐๐	บาท
๑๐๕.ด.ช.ธนชิต จิตต์การุณ	๑๐๐	บาท
๑๐๖.คุณนัตนา ใจซื่อ	๐๐๐	บาท
๑๐๗.คุณธงชัย-คุณประภาภรณ์ เหรียญประเสริฐ	๑๐๐	บาท
๑๐๘.คุณอภิรมย์-คุณขนิษฐา เกตสุทัต	๑๐๐	บาท

๑๐๙.คุณอำนาจ-คุณลำดวน ม่วงปรางค์		๑๐๐	
๑๑๐.คุณคุณสุนีย์ แสงศรี		๑๐๐	
๑๑๑.คุณคุณมาลัย สมบุญพัน		๑๐๐	
๑๑๒.คุณบุญเลือน เมืองปลื้ม		๑๐๐	
๑๑๓.คุณตุ้ย อ้นทรัพย์ และลูกชาย		๑๐๐	บาท
๑๑๔.คุณนิกร คุณสุเรียน แซ่จันทร์		๗๐	บาท
๑๑๕.คุณพรสรร จิตสุวรรณหยา		๕๐	บาท
๑๑๖.คุณชนชัย จิตสุวรรณหยา		๕๐	บาท
๑๑๗.พระอาจารย์มหากระจ่าง คุณวโร	บริจาครวม	๔๑,๕๓๐	บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้นที่ผู้บริจาคร่วม		๒๓,๔๗๐	บาท
๑ รวมผู้บริจาคร่วมทั้งหมดเป็นเงินค่าพิมพ์		๖๕,๐๐๐	บาท
๒ พระอาจารย์มหากระจ่าง คุณวโรบริจาค		๔๑,๕๓๐	บาท
ค่าพิมพ์ทั้งหมดเป็นเงิน		๖๕,๐๐๐	บาท

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด จึงเจริญการพิมพ์ โทร : 7577432

ภาพพระเจดีย์ชะเวซิกองเป็นวิหารใหญ่สวยงามมาก ข้างใต้เจดีย์มีพระรูปใหญ่
เมืองมันดาเลย์ ไปนมัสการเมื่อ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๘
โดย อ.จ.พระมหากระจ่าง คุณวโรวัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ